srijeda, 20. listopada 2021.

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0425

Strategija „od polja do stola”

Rezolucija Europskog parlamenta od 20. listopada 2021. o strategiji „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav (2020/2260(INI))

(2022/C 184/01)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 11., 13. i 39., članak 168. stavak 1., članak 169. stavak 1., članak 191., članak 192. stavak 1. i članak 349.,

— uzimajući u obzir Međunarodni ugovor o biljnim genetskim resursima za hranu i poljoprivredu iz 2004.,

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o transparentnosti i održivosti procjene rizika EU-a u prehrambenom lancu ([1]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/6 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o veterinarsko-medicinskim proizvodima ([2]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište ([3]), Direktivu 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida ([4]) i Uredbi (EZ) br. 1185/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009. o statističkim podacima o pesticidima ([5]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom ispuštanju genetski modificiranih organizama u okoliš ([6]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike ([7]); Direktivu 2006/118/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja stanja ([8]) te Direktivu Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora ([9]),

([1]) SL L 231, 6.9.2019., str. 1.
([2]) SL L 4, 7.1.2019., str. 43.
([3]) SL L 309, 24.11.2009., str. 1.
([4]) SL L 309, 24.11.2009., str. 71.
([5]) SL L 324, 10.12.2009., str. 1.
([6]) SL L 106, 17.4.2001., str. 1.
([7]) SL L 327, 22.12.2000., str. 1.
([8]) SL L 372, 27.12.2006., str. 19.
([9]) SL L 375, 31.12.1991., str. 1.

— uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje ([10]); Direktivu 1999/74/EZ od 19. srpnja 1999. godine o minimalnim standardima za zaštitu kokoši nesilica ([11]); Direktivu Vijeća 2007/43/EZ od 28. lipnja 2007. godine o određivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa ([12]); Direktivu Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za zaštitu svinja ([13]); Direktivu Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta zaštite teladi ([14]); Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka ([15]); Uredbu Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja ([16]); Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja") ([17]) i Direktiva 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe ([18]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. pod naslovom „Strategija „od polja do stola" za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav" (COM(2020)0381),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. lipnja 2020. o europskoj zaštiti prekograničnih i sezonskih radnika u kontekstu krize prouzročene bolešću COVID-19 ([19])

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. prosinca 2019. o inicijativi EU-a za oprašivače ([20]) i svoj prigovor od 23. listopada 2019. na Nacrt uredbe Komisije o izmjeni Uredbe (EU) br. 546/2011 u pogledu procjene učinka sredstava za zaštitu bilja na pčele medarice ([21]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o klimatskoj i okolišnoj krizi ([22]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. ožujka 2019. o Europi koja štiti: čist zrak za sve ([23]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. rujna 2018. o europskom akcijskom planu „Jedno zdravlje" za borbu protiv antimikrobne otpornosti ([24]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2018. o provedbi Sedmog programa djelovanja za okoliš ([25]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. svibnja 2017. o inicijativi za učinkovitu uporabu resursa: smanjenje rasipanja hrane, poboljšanje sigurnosti hrane ([26]),

— podsjeća na rezoluciju od 4. travnja 2017. o ženama i njihovim ulogama u ruralnim područjima ([27]), kao i na rezoluciju od 16. siječnja 2018. o ženama, rodnoj ravnopravnosti i pravednoj klimatskoj politici ([28]),

— uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 7. lipnja 2016. o tehničkim rješenjima za održivu poljoprivredu u EU-u ([29]),

---

([10]) SL L 221, 8.8.1998., str. 23.
([11]) SL L 203, 3.8.1999., str. 53.
([12]) SL L 182, 12.7.2007., str. 19.
([13]) SL L 47, 18.2.2009., str. 5.
([14]) SL L 10, 15.1.2009., str. 7.
([15]) SL L 3, 5.1.2005., str. 1.
([16]) SL L 303, 18.11.2009., str. 1.
([17]) SL L 84, 31.3.2016., str. 1.
([18]) SL L 276, 20.10.2010., str. 33.
([19]) SL C 362, 8.9.2021., str. 82.
([20]) SL C 255, 29.6.2021., str. 29.
([21]) SL C 202, 28.5.2021., str. 49.
([22]) SL C 232, 16.6.2021., str. 28.
([23]) SL C 23, 21.1.2021., str. 23.
([24]) SL C 433, 23.12.2019., str. 153.
([25]) SL C 390, 18.11.2019., str. 10.
([26]) SL C 307, 30.8.2018., str. 25.
([27]) SL C 298, 23.8.2018., str. 14.
([28]) SL C 458, 19.12.2018., str. 34.
([29]) SL C 86, 6.3.2018., str. 51.

srijeda, 20. listopada 2021.

— uzimajući u obzir svoju zakonodavnu rezoluciju 8. rujna 2015. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o kloniranju goveda, svinja, ovaca, koza i kopitara koji se drže i uzgajaju u svrhu proizvodnje ([30]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. veljače 2015. o označivanju zemlje podrijetla mesa u prerađenoj hrani ([31]) i svoju Rezoluciju od 12. svibnja 2016. o obveznom navođenju zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla za određenu hranu ([32]),

— uzimajući u obzir Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 15/2020 od 9. srpnja 2020. naslovljeno „Zaštita divljih oprašivača u EU-u – Komisijine inicijative nisu urodile plodom", br. 13/2020 od 5. lipnja 2020. naslovljeno „Biološka raznolikost na poljoprivrednim zemljištima: doprinos ZPP-a nije zaustavio njezino smanjivanje", br. 05/2020 od 5. veljače 2020. naslovljeno „Održiva uporaba sredstava za zaštitu bilja: ostvaren je ograničen napredak u mjerenju i smanjivanju rizika", br. 02/2019 od 15. siječnja 2019. naslovljeno „Kemijske opasnosti u našoj hrani: politika EU-a o sigurnosti hrane štiti nas, no pred njome su izazovi", br. 31/2018 od 14. studenog 2018. naslovljeno „Dobrobit životinja u EU-u: premošćivanje jaza između ambicioznih ciljeva i praktične primjene", br. 34/2016 od 17. siječnja 2017. naslovljeno „Borba protiv nepotrebnog bacanja hrane: prilika za EU da poboljša učinkovitost resursa u lancu opskrbe hranom" i br. 21./2019. od 19. studenog 2019. o rješavanju otpornosti na antimikrobna sredstva,

— uzimajući u obzir izvješće Europske agencije za okoliš od 11. svibnja 2020. naslovljeno „Europski okoliš – stanje i izgledi 2020.": Znanje za prijelaz na održivu Europu",

— uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava,

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija iz prosinca 2020. o strategiji „od polja do stola": „Od polja do stola – lokalna i regionalna dimenzija" (NAT- VII/005),

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir mišljenja Odbora za razvoj, Odbora za međunarodnu trgovinu, Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača te Odbora za ribarstvo,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane i Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A9-0271/2021),

A. budući da komunikacija Komisije o strategiji „od polja do stola" određuje cjelovit pristup europskom prehrambenom sustavu u kojem je poljoprivreda osiguravatelj hrane kao središnji element te prepoznaje međusobnu povezanost svih aktera u cijelom lancu opskrbe i njihovu zajedničku odgovornost u postizanju ciljeva strategije, kao i ključnu ulogu poljoprivrednika u isporuci javnih dobara, uključujući u borbi protiv klimatskih promjena; budući da, međutim, strategija mora ići korak dalje uzimajući u obzir ulogu, prava i odgovornosti potrošača te dugoročnu gospodarsku održivost poljoprivrednika; budući da strategija ima velike posljedice za neprehrambenu poljoprivrednu proizvodnju i to se mora u potpunosti uzeti u obzir;

B. budući da se u nedavno objavljenom izvješću Zajedničkog istraživačkog centra naslovljenom „Modeliranje okolišnih i klimatskih ambicija u poljoprivrednom sektoru s pomoću modela CAPRI: Istraživanje mogućih učinaka odabranih ciljeva strategije „od polja do stola" i strategije za biološku raznolikost u okviru klimatskih ciljeva za 2030. i zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje nakon 2020.", kao i u drugim novijim studijama, zaključuje da bi provedba ciljeva strategije znatno utjecala na poljoprivrednu proizvodnju u EU-u; budući da se u tim studijama naglašava da se u okviru svih zakonodavnih prijedloga u sklopu strategije „od polja do stola" moraju provesti znanstvene ex ante procjene učinka koje obuhvaćaju održivost iz gospodarske, socijalne i ekološke perspektive i da se moraju uzeti u obzir kumulativni učinci, mogući kompromisi, dostupnost sredstava za postizanje ciljeva i različiti modeli poljoprivrede u državama članicama;

C. budući da bi europski prehrambeni sustav trebao osigurati sigurnost opskrbe visokokvalitetnom hranom i sigurnost prehrane na način koji doprinosi socijalnoj dobrobiti i javnom zdravlju, održava i obnavlja zdravlje ekosustava, poštuje ograničenja planeta i osigurava zdravlje i dobrobit životinja; budući da je trenutno cijeli prehrambeni sustav odgovoran za niz utjecaja na zdravlje i dobrobit ljudi i životinja te na okoliš, klimu i biološku raznolikost, uključujući

([30]) SL C 316, 22.9.2017., str. 278.
([31]) SL C 310, 25.8.2016., str. 15.
([32]) SL C 76, 28.2.2018., str. 49.

krčenje šuma i propadanje ekosustava izvan EU-a; budući da se način na koji proizvodimo i konzumiramo hranu, pića i druge poljoprivredne proizvode mora prilagoditi kako bi se osigurala usklađenost s ciljevima održivog razvoja, Pariškim sporazumom, Konvencijom o biološkoj raznolikosti, Međunarodnim ugovorom o biljnim genetskim resursima za hranu i poljoprivredu i politikama i obvezama EU-a, kao i općenito kako bi se postigla usklađena ravnoteža između triju stupova održivosti, uključujući okoliš, klimu, bioraznolikost, javno zdravlje, gospodarstvo i cjenovnu pristupačnost hrane, dobrobit životinja te gospodarsku održivost za poljoprivrednike, ribare i dionike dalje u lancu opskrbe hranom te u ruralnim i obalnim područjima, kao i socijalne aspekte kao što su uvjeti rada i zapošljavanja te zdravstveni i sigurnosni standardi; budući da je potrebno uzeti u obzir i druge važne čimbenike, poput istraživanja i inovacija, trgovinske politike i politike gospodarenja otpadom;

D. budući da je potrebno osigurati dosljednost i usklađenost mjera predviđenih strategijom „od polja do stola” te zajedničkom poljoprivrednom i ribarstvenom politikom, trgovinskom politikom EU-a, strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030., strategijom EU-a za šume, akcijskim planom za kružno gospodarstvo, akcijskim planom za biogospodarstvo, propisima EU-a o klimi kao i drugim povezanim politikama i strategijama EU-a; budući da bi trebalo naglasiti da bi sva uvezena hrana trebala poštovati iste standarde održivosti i poljoprivredno-prehrambene sigurnosti koji se primjenjuju u EU-u;

E. budući da Međuvladina znanstveno-politička platforma za bioraznolikosti i usluge ekosustava (IPBES) procjenjuje da će do 2050. 90 % zemljišta biti značajno izmijenjeno i da je 75 % zemljišta već značajno izmijenjeno; budući da je 85 % močvarnih područja već izgubljeno ([33]); budući da je biološka raznolikost presudna za sigurnost opskrbe hranom, dobrobit ljudi i razvoj u cijelom svijetu; budući da gubitak biološke raznolikosti ugrožava europsku i globalnu poljoprivrednu proizvodnju, prehrambene sustave i prehranu; budući da se procjenjuje da globalni socijalni i gospodarski troškovi povezani s degradacijom zemljišta iznose i do 5,5 – 10,5 bilijuna eura godišnje ([34]);

F. budući da je otprilike 80 % svjetskog krčenja šuma prouzročeno širenjem poljoprivrednog zemljišta ([35]); budući da je potražnja Unije za proizvodima poput palminog ulja, mesa, soje, kakaa, kukuruza, drva i kaučuka, među ostalim u obliku prerađenih proizvoda ili usluga, važan uzrok krčenja šuma, degradacije šuma i tla, uništenja ekosustava i povezanih kršenja ljudskih prava u zemljama izvan EU-a te da predstavlja oko 10 % udjela u krčenju šuma na svjetskoj razini u obliku ukupne krajnje potrošnje ([36]); budući da neodrživi ribolov ima ozbiljne negativne učinke na bioraznolikost;

G. budući da su poluprirodna staništa koja ovise o poljoprivredi, kao što su livade, posebno ugrožena i da je njihovo stanje očuvanosti znatno gore od drugih tipova staništa koja ne ovise o poljoprivredi; pri čemu je 45 % staništa koja ovise o poljoprivredi procijenjeno kao loše, u usporedbi s 31 % za druga staništa;

H. budući da je nepromišljena upotreba pesticida značajan izvor zagađenja tla, vode i zraka te da negativno utječe na ljudsko zdravlje, zdravlje životinja i biljaka; budući da je stoga potrebno pojačati napore za značajno smanjenje ovisnosti o pesticidima, opasnosti i uporabe štetnih pesticida, te uporabe gnojiva i antibiotika; budući da održive poljoprivredne prakse, poput pravilne provedbe integrirane zaštite bilja, agrošumarstva, agroekologije i ekološke poljoprivrede te tehnika precizne poljoprivrede, mogu pomoći u pružanju rješenja za smanjenje uporabe pesticida na

([33]) IPBES, Izvješće o globalnoj procjeni bioraznolikosti i usluga ekosustava za 2019.

([34]) https://www.oecd.org/environment/resources/biodiversity/Executive-Summary-and-Synthesis-Biodiversity-Finance-and-the-Economic-and-Business-Case-for-Action.pdf

([35]) FAO, *Stanje šuma u svijetu 2016. Šume i poljoprivreda: izazovi i mogućnosti upotrebe zemljišta*, Rim, 2016. https://www.fao.org/3/i5588e/i5588e.pdf

([36]) Europska komisija, *Utjecaj potrošnje u EU-u na krčenje šuma: sveobuhvatna analiza utjecaja potrošnje u EU-u na krčenje šuma. Završno izvješće*, studija koju je financirala Europska komisija, proveli su je VITO, Međunarodno institut za analizu primijenjenih sustava, HIVA – Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving i Međunarodna unija za očuvanje prirode NL, 2013.

srijeda, 20. listopada 2021.

razini EU-a i na globalnoj razini, te ih treba poticati; budući da znanstvena istraživanja ([37]) pokazuju da se upotreba pesticida može značajno smanjiti bez negativnog utjecaja na profitabilnost i produktivnost, osobito kada je prati povećana dostupnost održivih alternativa;

I. budući da su države članice EU-a 2018. odobrile izvoz više od 81 000 tona pesticida koje sadrže tvari zabranjene u Europi ([38]); budući da ti opasni pesticidi mogu predstavljati još veće rizike u njihovim odredišnim zemljama jer uvjeti upotrebe (primjerice, zaštitna oprema, prskanje iz zraka) nisu uvijek tako strogi kao u EU-u; budući da se ti zabranjeni pesticidi mogu vratiti na tržište EU-a kao ostaci u uvezenoj hrani; budući da su programi praćenja pokazali da su u hrani koja se prodaje na tržištu EU-a otkriveni ostaci nekoliko pesticida koji su zabranjeni za uporabu u EU-u, u 4,5 % slučajeva čak i na razinama iznad maksimalne razine ostataka (MRO) koja je određena za te tvari kako bi se osigurala sigurnost potrošača ([39]);

J. budući da se u EU-u prekomjerna težina i pretilost povećavaju velikom brzinom ([40]), a jedna od dvije odrasle osobe ima prekomjernu težinu ili je pretila ([41]); budući da su uzroci prekomjerne težine i pretilosti višestruki, no loša prehrana i nutricionizam među ključnim čimbenicima koji dovode do prisutnosti prekomjerne težine i pretilosti;

K. budući da se procjenjuje se da je u EU-u 2017. zbog nezdrave prehrane, uglavnom kao uzroka kardiovaskularnih bolesti i raka ([42]), umrlo više od 950 000 osoba (što čini petinu svih smrtnih slučajeva) te je izgubljeno više od 16 milijuna godina zdravog života; budući da je izloženost kemikalijama, koje ometaju endokrini sustav putem hrane i ambalaže za hranu, također povećana prijetnja javnom zdravlju ([43]);

L. budući da je oko polovice zoonotskih bolesti koje su se pojavile kod ljudi od 1940. posljedica promjena u korištenju zemljišta ([44]); budući da je zdravlje životinja ključan element svakog održivog prehrambenog sustava te da učinci na zdravlje životinja izravno utječu na održivost prehrambenog sustava;

M. budući da prema procjenama u EU-u godišnje nastane 88 milijuna tona otpada od hrane, a troškovi su procijenjeni na 143 milijarde EUR ([45]); budući da otpad od hrane ima velik utjecaj na okoliš i čini oko 6 % ukupnih emisija stakleničkih plinova u EU-u ([46]); budući da prehrambenom otpadu u EU-u najviše doprinose kućanstva (53 %) i prerada (19 %) ([47]); budući da je 10 % prehrambenog otpada u EU-u povezano s oznakom datuma i nerazumijevanjem potrošača o tome kako interpretirati sustav označavanja datuma i koristiti se njime ([48]);

N. budući da je obujam prodaje antibiotika europskim stočnim farmama pao za 18,5 % u razdoblju od 2011. do 2016. ([49]), što je rezultiralo smanjenjem opterećenja antibioticima u poljoprivredi za 35 % u razdoblju od 2011. do 2018., dok je u većini država članica potrošnja antimikrobnih proizvoda kod životinja koje služe za proizvodnju hrane

---

([37]) Lechenet M., Dessaint, F., Py, G. et al., „Smanjenje upotrebe pesticida uz očuvanje produktivnosti kultura i profitabilnosti na obradivim poljoprivrednim gospodarstvima" (Reducing pesticide use while preserving crop productivity and profitability on arable farms), Nature Plants 3, 2017., 17008;

([38]) https://www.publiceye.ch/en/topics/pesticides/banned-in-europe

([39]) Europska agencija za sigurnost hrane, *Izvješće Europske unije o ostacima pesticida u hrani za 2019.*, EFSA Journal, 2019. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6491

([40]) Eurostat, *Prekomjerna težina i pretilost – BMI statistika*.

([41]) Eurostat, *Europska anketa o zdravlju, 2. val*, 2013.

([42]) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/health-promotion-knowledge-gateway/eu-burden-non-communicable-diseases-key-risk-factors_en

([43]) Muncke, J. et al., „Učinci kemikalija u kontaktu s hranom na zdravlje ljudi:: izjava o konsezusu" (Impacts of food contact chemicals on human health: a consensus statement), *Environmental Health, 19*.

([44]) Keesing, F. et al., „Učinci biološke raznolikosti na pojavu i prijenos zaraznih bolesti" (Impacts of biodiversity on the emergence and transmission of infectious diseases), *Nature 468*, pp. 647-652, 2010.

([45]) EU-FUSIONS, Procjena razine rasipanja hrane u Europi (Estimates of European food waste levels), završno izvješće 2016.

([46]) FAO, Posljedice rasipanja hrane i klimatske promjene (Food wastage footprint and climate change).

([47]) EU-FUSIONS, Procjena razine rasipanja hrane u Europi (Estimates of European food waste levels), završno izvješće 2016.

([48]) ICF, Studija tržišta o označavanju datuma i druge informacije o oznakama hrane i sprečavanju rasipanja hrane (Market study on date marking and other information provided on food labels and food waste prevention), završno izvješće za Europsku komisiju, 2018.

([49]) EMA: Prodaja veterinarskih antimikrobnih sredstava u 30 europskih zemalja. Kretanja od 2010. do 2016. Osmo izvješće ESVAC-a (https://www.ema.europa.eu/en).

niža ili mnogo niža nego kod ljudi ([50]); budući da, međutim, postoje velike razlike među državama članicama, a potrošnja nekih antimikrobnih lijekova i dalje je prevelika ([51]); budući da je antimikrobna otpornost ozbiljna opasnost za ljudsko zdravlje; budući da će smanjenje i minimiziranje uporabe antibiotika u stočarstvu usporiti njezino pojavljivanje i širenje;

O. budući da je još 2018. Međuvladin panel o klimatskim promjenama objavio Posebno izvješće o učincima globalnog zatopljenja od 1,5 °C, u kojem navodi da će ograničavanje globalnog zatopljenja na 1,5 °C zahtijevati brze, dalekosežne i dosad nezabilježene promjene u svim aspektima društva; budući da klimatske promjene i gubitak biološke raznolikosti predstavljaju sve veću prijetnju sigurnosti opskrbe hranom i životnim uvjetima s ponavljajućim sušama, poplavama, šumskim požarima i novim štetnim organizama; budući da su prehrambeni sustavi odgovorni za 29 % emisija stakleničkih plinova na svjetskoj razini, a time imaju duboki učinak na klimu, biološku raznolikost, vodu, zrak, tlo i ponore ugljika; budući da poljoprivredni sektor EU-a proizvodi oko 10 % ukupnih emisija stakleničkih plinova u EU-u sa značajnim razlikama među državama članicama, pri čemu je poljoprivreda odgovorna za između 3 % i 33 % nacionalnih emisija stakleničkih plinova ([52]);

P. budući da su emisije stakleničkih plinova iz europske poljoprivrede smanjene za oko 20 % od 1990.; budući da su se smanjenja emisija stakleničkih plinova u poljoprivredi znatno usporila od 2012. te čak i povećala u nekim godinama ([53]); budući da poljoprivreda može aktivno pridonijeti sekvestraciji ugljika povećanjem prirodnih ponora ugljika prihvaćanjem rješenja temeljenih na prirodi i ekosustavima, poput širokih plodoreda, međukulture, permakulture, agrošumarstva, uzgoja šuma, agroekologije i obnove ekosustava, a osobito obnove i održavanje tresetnih područja kao način povećanja prirodnih ponora i sekvestracije ugljika;

Q. budući da je prema podacima Europske agencije za okoliš poljoprivreda treći najveći izvor primarnih emisija PM10 u EU-u; budući da emisije amonijaka (NH_3) iz poljoprivrede doprinose visokoj koncentraciji čestica koja se javlja svako proljeće diljem Europe kao i kratkoročnim i dugoročnim negativnim učincima na zdravlje;

R. budući da EU troši sedam puta više dušika i tri puta više fosfora nego što se može smatrati održivim i pravednim unutar granica planeta ([54]);

S. budući da je uz više informacija o praćenju i nadzoru lanca opskrbe potrebno i više informacija o životnom ciklusu kako bi se ostvario mjerljivi napredak prema smanjenju učinka europskog sustava opskrbe hranom na okoliš;

T. budući da je europski model višefunkcionalnog poljoprivredno-prehrambenog sektora, koji se sastoji od različitih poljoprivrednih modela i koji se temelji na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, ključna sastavnica gospodarstva i društva EU-a i mora osigurati konkurentnost, kvalitetnu i raznovrsnu proizvodnju hrane, sigurnost hrane, lokalne lance opskrbe, dobre poljoprivredne prakse, zaštitu zemljišta i vodnih resursa, visoke standarde za dobrobit okoliša i životinja i ruralna područja koja odišu životom diljem EU-a; budući da će pravilno podupirana poljoprivredna politika promicati prijelaz na više lokalne lance opskrbe i održivije poljoprivredne prakse, uz postizanje viših standarda zaštite okoliša i dobrobiti životinja;

U. budući da je važno istaknuti ključnu ulogu mikro, malih i srednjih poduzeća u poljoprivredno-prehrambenom sektoru EU-a u svim fazama opskrbnog lanca, od prerade do maloprodaje, u postizanju ciljeva strategije;

([50]) Drugo zajedničko izvješće ECDC-a/EFSA-a/EMA-a o integriranoj analizi potrošnje antimikrobnih sredstava i pojavi antimikrobne rezistencije u bakterijama ljudi i životinja koje služe za proizvodnju hrane, 2017.

([51]) ECA, „Suzbijanje antimikrobne otpornosti: postignut je napredak u veterinarskom sektoru, no ta je prijetnja zdravlju i dalje izazov za EU”, 2019.

([52]) EEA, Preglednik podataka o emisijama i uklanjanju stakleničkih plinova, koje su zemlje poslale UNFCCC-u i Mehanizmu za praćenje stakleničkih plinova EU-a, vidi također IEEP 2019, poljoprivreda s nultom neto stopom emisija do 2050.: Kako to postići (https://ieep.eu/publications/net-zero-agriculture-in-2050-how-to-get-there).

([53]) Staklenički plin u EGP-u – preglednik podataka — Europska agencija za okoliš (europa.eu)

([54]) Izvješće Europske agencije za okoliš br. 1/2020

srijeda, 20. listopada 2021.

V. budući da poljoprivredni sektor mora nastaviti proizvoditi sigurnu, hranjivu hranu, uz održavanje i održivije upravljanje zemljištem, a sve to suzbija depopulaciju ruralnih područja; budući da europski poljoprivrednici zadovoljavaju najviše globalne standarde i isporučuju hranu visoke kvalitete, ne samo europskim građanima, nego i po cijelome svijetu; budući da je poljoprivredni sektor od ogromne strateške vrijednosti, no u nešto više od jednog desetljeća prestalo postojati nekoliko milijuna poljoprivrednih gospodarstava, što predstavlja više od trećine svih poljoprivrednih gospodarstava u Europi, a velika većina su mala obiteljska gospodarstva;

W. budući da će za prelazak europske poljoprivrede na održivije prakse i kružnost trebati znatna ulaganja, s odgovarajućim pristupom financiranju kao preduvjetom; budući da se Europska investicijska banka obvezala povećati udio svojih financiranja ulaganja za djelovanje na području klime i okolišne održivosti na način da dosegne 50 % njezinih operacija u 2025. i nakon toga; budući da se to može iskoristiti za provedbu tehnologija kojima se doprinosi održivim praksama i jačanje povezanosti poljoprivrede s kružnim gospodarstvom;

X. budući da dobro zdravlje tla poboljšava sposobnost zemlje da proizvodi hrane, filtrira vodu i apsorbira ugljik, a time doprinosi ne samo stabilizaciji klime nego i osiguravanju sigurnosti opskrbe hranom, obnavljanju biološke raznolikosti, zaštiti naših poljoprivrednih zemljišta i izgradnji zdravijeg prehrambenog sustava; budući da bi regenerativna poljoprivreda kao pristup proizvodnji hrane i upravljanje zemljištem mogla ublažiti te izazove pomažući u prelasku prema visokootpornom poljoprivrednom sustavu koji se temelji na odgovarajućem upravljanju zemljištem i tlom;

Y. budući da je važno da su potrošači u potpunosti informirani, osposobljeni i osnaženi kako bi mogli donijeti informirane odluke o hrani; budući da je za to potreban zdrav i stabilno prehrambeno okruženje koje osigurava da je zdrav i održiv izbor ujedno lak i pristupačan izbor za sve te promiče i potiče obrasce potrošnje koji podržavaju ljudsko zdravlje, istovremeno štiteći održivu upotrebu prirodnih i ljudskih resursa te visoku razinu dobrobit životinja; budući da su samo pružanje informacija, obrazovanje i kampanje podizanja svijesti nedovoljne za postizanje potrebne promjene s ciljem omogućavanja održivijih i zdravijih izbora potrošača jer na njih mogu utjecati aspekti poput normi i konvencija, cijene, pogodnosti, navika i načina na koji se predstavlja izbor o hrani; budući da, međutim, informirani građani i obrazovanje mogu imati važnu ulogu u postizanju europskih ciljeva u pogledu klime, učinkovitosti resursa te biološke raznolikosti sa stajališta potražnje; budući da obvezno označavanje sadržaja i podrijetla hranjivih tvari, kao i razumljivih informacija o dobrobiti i održivosti životinja, u načelu o svim prehrambenim proizvodima, te javno pružanje informacija o stvarnim troškovima proizvodnje mogu pomoći potrošaču u okretanju k zdravoj, održivoj i sigurnoj prehrani; budući da bi se informacije za potrošače također trebale prilagoditi digitalnom dobu, tako da se nikoga ne zapostavi;

Z. budući da je mediteranska prehrana, koju je UNESCO 2010. godine proglasio nematerijalnom kulturnom baštinom čovječanstva, poznata kao zdrava i uravnotežena prehrana s visokom hranjivom, društvenom i kulturnom vrijednošću, da se temelji na poštovanju teritorija i biološke raznolikosti, osiguravajući očuvanje i razvoj tradicionalnih djelatnosti i obrta povezanih s ribarstvom, održivim lovom i poljoprivredom te da ima zaštitnu ulogu u primarnom i sekundarnom sprječavanju glavnih kroničnih degenerativnih bolesti;

AA. budući da su voda i poljoprivreda neodvojivo povezane, održivo upravljanje vodama u poljoprivrednom sektoru ključno je za omogućavanje proizvodnje odgovarajuće hrane visoke kvalitete i osiguravanje očuvanja vodenih resursa;

AB. budući da se globalizacija tržišta hrane povećala, donoseći sa sobom povezano povećanje važnosti sporazuma o slobodnoj trgovini između EU-a i zemalja koje nisu članice EU-a;

AC. budući da je potrebno u obzir uzeti rezultate postignute provedbom pravila o okolišu koja su trenutno na snazi;

AD. budući da je zbog pandemije bolesti COVID-19 i njezina utjecaja na sve aktere u europskom poljoprivredno prehrambenom lancu, od primarne proizvodnje do hotelijersko-ugostiteljskog sektora, (HORECA) situacija ozbiljna;

AE. budući da je europski prehrambeni sustav imao ključnu ulogu tijekom pandemije bolesti COVID-19, pokazujući svoju otpornost zajedničkim radom poljoprivrednika i njihovih suradnika ili organizacija proizvođača, radnika zaposlenih duž cijelog vrijednosnog lanca prehrambenih proizvoda, prerađivača, distributera i trgovaca na malo u teškim uvjetima, uključujući blokade i suočavanja sa zdravstvenim rizicima, kako bi osigurali da europski potrošači i dalje imaju nesmetan pristup sigurnim, cjenovno pristupačnim i visokokvalitetnim proizvodima, uz poštivanje integriteta unutarnjeg tržišta; budući da su unutarnje tržište i poljoprivredni sustav EU-a uvelike i brzo prevladali prekide u opskrbi usred krize prouzročene bolešću COVID-19, koja je ipak otkrila određene ranjivosti u složenim lancima opskrbe hranom, pokazujući potrebu za osiguravanjem dugoročne sigurnosti hrane, otpornosti i kratkih lanaca opskrbe; budući da je u tom kontekstu bitno naglasiti vrijednost sigurnosti hrane i sigurnosti opskrbnih lanaca za sve građane EU-a i važnost raspoloživosti svih potrebnih alata poljoprivrednicima kako bi mogli proizvoditi raznoliku hranu na održiv način;

AF. budući da, iako su prava poljoprivrednika bila zajamčena Međunarodnim ugovorom FAO-a o biljnim genetskim resursima za hranu i poljoprivredu iz 2004., pravila o intelektualnom vlasništvu često su bila u suprotnosti s njima uz ugrožavanje lokalnih, tradicionalnih i autohtonih sustava sjemena;

AG. budući da su potrošači sve više zabrinuti za dobrobit i zdravlje životinja; budući da je visoka razina dobrobiti životinja važna za održivi razvoj i ima potencijal ojačati gospodarsku i ekološku održivost europskih poljoprivrednika, stvarajući novo tržište za poljoprivrednike za prodaju proizvoda temeljenih na višim standardima dobrobiti životinja; budući da je Komisija najavila ocjenu i reviziju postojećeg zakonodavstva o dobrobiti životinja, uključujući prijevoz životinja i klanje životinja; budući da bi horizontalna pravila za zaštitu životinja u uzgoju, u kombinaciji sa znanstvenim osnovama, zahtjevima za dobrobit životinja za sve uzgojene vrste, značajno pridonijela dobrobiti životinja; budući da su prijelazna razdoblja i potpora poljoprivrednicima ključni s obzirom na zakonodavne izmjene kako bi se omogućilo održivija poljoprivreda i postigla poboljšanja dobrobiti životinja;

AH. budući da oznake zemljopisnog podrijetla proizlaze iz nematerijalne baštine EU-a te su plod prilagodbe čovječanstva svojem okolišu i izraz identiteta EU-a;

AI. budući da je veoma važno boriti se protiv prijevara povezanih s hranom i nepravednih praksi prepoznavanjem i istraživanjem prijevarnih aktivnosti;

1. pozdravlja ambicije i ciljeve iz strategije „od polja do stola” kao važan korak u osiguravanju održivog, pravednog, zdravog, više regionalnog i raznovrsnog i otpornog prehrambenog sustava koji je prihvatljiv za životinje i ključan za postizanje ciljeva utvrđenih u europskom zelenom planu i ciljevima održivog razvoja; naglašava neraskidive uzajamne veze između zdravih ljudi, zdravih društava, zdravih životinja i zdravog planeta; naglašava da je ta strategija ključna za dovođenje prehrambenog sustava, uključujući stočarsku i poljoprivrednu proizvodnju, unutar granica planeta, istodobno naglašavajući važnost postizanja pristojnih uvjeta rada i zapošljavanja te poštenih mogućnosti u cijelom vrijednosnom lancu prehrambenih proizvoda te potrebu za postizanjem pristupa prikladne i uravnotežene politike; potiče Komisiju da strategiju što prije prenese u konkretne zakonodavne i nezakonodavne mjere, popraćene odgovarajućim mehanizmima financijske potpore za prijelaz;

Potreba za djelovanjem

2. podsjeća da su procjene učinka sastavni dio postupka donošenja propisa u EU-u; pozdravlja najavu Komisije da će provesti detaljne procjene učinka, uključujući javna savjetovanja, u skladu sa smjernicama bolje regulative za svaku zakonodavnu inicijativu u okviru strategije „od polja do stola”, uključujući one koje se odnose na učinkovite kvantitativne ciljeve ([55]); naglašava da bi te znanstvene ex-ante procjene učinka trebale uključivati pouzdane procjene učinka na okoliš, trebale bi obuhvatiti tri dimenzije održivosti (okolišnu, gospodarsku i društvenu, uključujući zdravlje) u cjelovitom i sustavnom pristupu te uzeti u obzir kumulativne učinke, a trebale bi obuhvaćati troškove nedjelovanja u smislu neposrednog i dugoročnog učinka na zdravlje ljudi, okoliš, bioraznolikost i opću održivost, kao i uzimati u obzir generacijsku obnovu, moguće kompromise između ciljeva politike, dostupnost sredstava za postizanje ciljeva i različite poljoprivredne modele u državama članicama EU-a; napominje važnost opisa metoda izračuna, polaznih vrijednosti

([55]) Odgovori gđe. Kyriakides na pisano pitanje E-000689/2021.

srijeda, 20. listopada 2021.

i referentnih razdoblja svakog pojedinačnog cilja te naglašava potrebu za suradnjom, savjetovanjima i suradnjom s državama članicama; potvrđuje da je prva srednjoročna revizija strategije „od polja do stola” planirana za sredinu 2023.; naglašava da ta srednjoročna evaluacija mora detaljno odraziti kumulativni učinak svih radnji na cjelovit i sustavan način, uz obuhvaćanje svih dimenzija održivosti, bile one ekološke, gospodarske ili društvene, uključujući zdravlje;

3. pozdravlja najavu prijedloga zakonskog okvira za održive prehrambene sustave na temelju dokaza, koji je temeljen na transparentnim podacima i uzima u obzir najnovije znanstvene spoznaje; poziva Komisiju da iskoristi ovaj prijedlog za postavljanje cjelovite, uravnotežene, integrirane te ekološki, društveno i gospodarski održive zajedničke politike hrane usmjerene na budućnost, u kojoj svi akteri daju svoj doprinos, s ciljem smanjenja učinaka na okoliš i klimu prehrambenog sustava EU-a, kao i smanjenje njegovih negativnih učinaka na biološku raznolikost te zdravlje i dobrobit ljudi i životinja kako bi Europa najkasnije do 2050. postala prvi klimatski neutralni kontinent s onečišćenjem blizu nule, te ojačala njegovu otpornost s ciljem osiguranja srednjoročne i dugoročne sigurnosti hrane u kontekstu klimatskih promjena, degradacije okoliša i gubitka bioraznolikosti; naglašava potrebu za osiguravanjem gospodarske i socijalne održivosti u cijelom prehrambenom lancu jer će dobri socioekonomski izgledi i konkurentnost različitih relevantnih sektora pomoći u ispunjenju ciljeva strategije; potiče EU da predvodi globalni prijelaz prema održivosti od polja do stola, temeljen na načelu multifunkcionalnog poljoprivrednog sektora koji je održiv s ekološkog, društvenog (uključujući zdravstvenog) i gospodarskog stajališta, u skladu s načelima agroekologije Organizacije UN-a za hranu i poljoprivredu (FAO) i UN-ovim pravom na hranu, uz osiguravanje poboljšane dosljednosti i usklađenosti politike kako bi se svim akterima u europskom prehrambenom sustavu omogućilo da provode dugoročno planiranje na temelju realnih i transparentnih ciljeva SMART; naglašava potrebu za hitnom i hrabrom promjenom politike i zakonodavstva imajući u vidu goleme znanstvene dokaze o potrebi za poboljšanjem održivosti postojećeg prehrambenog sustava i veće troškove koji su nastali kao posljedica nedjelovanja te naglašava važnost inovacija i održivih praksi; predlaže da se uzmu u obzir odgovarajuće referentne vrijednosti i napredak postignut u svakoj državi članici, kao i njihovi specifični (regionalni) uvjeti, istodobno promičući razmjenu znanja i najboljih praksi među državama članicama; ističe potrebu da se obuhvate cijeli lanci opskrbe hranom i pićem, uključujući proizvodnju, preradu, stavljanje na tržište, skladištenje, prijevoz, distribuciju, ugostiteljstvo, maloprodaju, odlaganje otpada i recikliranje sekundarnih materijala; poziva da se u okviru tog zakonodavnog prijedloga u potpunosti vodi računa o dobrobiti životinja iz uzgoja s obzirom na to da je to važno za prehrambenu održivost;

4. podržava razvoj strateških planova prehrambene politike ([56]), koji služe za olakšavanje, poticanje i povećanje novih i postojećih nacionalnih, regionalnih i lokalnih prehrambenih politika, uzimajući u obzir i složeno pitanje siromaštva hranom u Europi; naglašava da je važno da se ti planovi temelje na neovisnoj i nepristranoj znanosti i istraživanjima te uključivanju dionika raznoraznih stajališta kako bi se osigurao legitiman i uključiv proces; naglašava da je potreban novi međusektorski pristup upravljanju kako bi se osigurala usklađenost između prehrambenih i poljoprivrednih politika EU-a i onih koje utječu na njih kao što su politike u području trgovine, energije, tržišnog natjecanja i klime, radi povećanja sinergija i izbjegavanja kompromisa i upravljanja njima; stoga poziva na strukturirani dijalog između Parlamenta, država članica i svih aktera u prehrambenom sustavu, uključujući građane, kako bi se iskoristile sve mogućnosti koje nudi ova strategija i povela rasprava o nedostacima, mogućnostima i izazovima u razvoju i provedbi cjelovite zajedničke prehrambene politike EU-a; poziva Komisiju da promiče društveni dijalog o zajedničkom razumijevanju održivosti i njezinih različitih komponenti na putu prema njezinu prijedlogu zakonodavnog okvira za održivi prehrambeni sustav, koji će se u konačnici morati temeljiti na jednom usklađenom pristupu svim aspektima održivosti;

5. pozdravlja Komisijin prijedlog izrade kriznog plana za osiguravanje opskrbe hranom i sigurnosti hrane kako bi se koordinirao zajednički europski odgovor na krize koje utječu na prehrambene sustave; ustraje u tome da je potreban preventivni pristup kako bi se izbjeglo djelovanje zbog panike i pretjerane reakcije kod ljudi, poduzeća ili država članica; smatra da će to biti odgovarajući odgovor na sve veća očekivanja u pogledu sigurnosti hrane na koja se mora odgovoriti na europskoj razini; potiče Komisiju da razmotri strateška pitanja zalihe hrane na način na koji to čini za strateške zalihe nafte u Uniji;

([56]) Institut za europsku politiku okoliša i Ekološki institut, dokument politike Think2030, „Europska hrana i poljoprivreda u novoj paradigmi: Mogu li se globalni izazovi poput klimatskih promjena riješiti pristupom „od polja do stola”?”(European food and agriculture in a new paradigm:Can global challenges like climate change be addressed through a farm to fork approach?), 2021. https://think2030.eu/wp-content/uploads/2021/02/European-food-and-agriculture-in-a-new-paradigm-WEB.pdf

6. naglašava potrebu za djelovanjima u svrhu promicanja održive poljoprivrede, smanjenja upotrebe i rizika povezanih s pesticidima, zaštite i obnavljanja ekosustava tla te povećanja krajobraznih značajki na poljoprivrednom zemljištu kojima se podupire oporavak vrsta i staništa zaštićenih direktivama o prirodi, uključujući oprašivače i njihove staništa; podsjeća da poljoprivredna produktivnost i otpornost ovise o održivom upravljanju prirodnim resursima kako bi se zajamčila dugoročna održivost naših prehrambenih sustava;

7. naglašava da su europski potrošači, poljoprivrednici i poduzeća zainteresirani za uspješan prijelaz na održiviji prehrambeni sustav; ističe da bolje informacije o dionicima i poljoprivrednim politikama mogu poduprijeti taj prijelaz; naglašava da bi ekološki prijelaz u proizvodnji hrane i posljedični doprinos ublažavanju klimatskih promjena mogao imati koristi za sve, za primarne proizvođače, okoliš, gospodarstvo i društvo u cjelini, uz osiguravanje održive, sigurne, dostatne, pristupačne, zdrave i hranjive hrane, a može se postići uravnoteženim pristupom koji objedinjuje održive prakse i gospodarske mogućnosti; ponavlja da bi poljoprivreda, kako bi osigurala proporcionalni doprinos sektora, trebala biti cilj i poticaj u težnji EU-a da se najkasnije do sredine stoljeća usmjeri prema cilju postizanja nulte neto stope emisija, uz istovremeno rješavanje pitanja emisija koje su povezane s europskom proizvodnjom i potrošnjom hrane, a koje nastaju izvan Europe; naglašava da su sudjelovanje poljoprivrednika u borbi protiv klimatskih promjena i potpora koja im se pritom pruža presudni za postizanje globalnih ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i ciljeva održivog razvoja bez ugrožavanja globalne sigurnosti opskrbe hranom i ishrane, a da se pritom nikoga ne zapostavi;

8. naglašava potrebu za osiguravanjem usklađenosti između strategije „od polja do stola” i ciljeva europskog zelenog plana, uključujući one koji se odnose na klimu, bioraznolikost, nultu stopu onečišćenja i zdravlje; naglašava da je održavanje i unaprjeđenje biološke raznolikosti presudno za zaštitu sigurnosti opskrbe hranom na razini EU-a i na globalnoj razini te da se mora zajamčiti usklađenost sa strategijom EU-a za biološku raznolikost, uključujući doprinos mreže Natura 2000 i zaštićenih morskih područja radi potpore proizvodnji zdrave hrane, kao i dosljednost u pogledu zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), zajedničke ribarstvene politike (ZRP), trgovinskih politika EU-a i strategije EU-a za biogospodarstvo; ističe da ciljevi održivog razvoja nude relevantan okvir za integriranje okolišnih, društvenih i gospodarskih ciljeva na sveobuhvatan i sustavan način te omogućuju osmišljavanje međusektorskih politika koje bolje odražavaju međusobnu povezanost svakog cilja politike; podsjeća da socijalna dimenzija mora biti u potpunosti uključena u sve buduće inicijative strategije „od polja do stola” zajedno s gospodarskom i ekološkom dimenzijom kako bi se postigla prijeko potrebna usklađenost politika za održivi razvoj; inzistira na tome da se u kriterije održivosti uključe poboljšanje radnih uvjeta u skladu s osam temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO), kolektivno pregovaranje i socijalna zaštita;

Izgradnja prehrambenog lanca koji donosi korist građanima, radnicima, proizvođačima, distributerima i okolišu

9. pozdravlja odluku da se revidiraju direktiva o održivoj upotrebi pesticida i ciljevi smanjenja upotrebe pesticida, gubitaka hranjivih sastojaka iz organskih i mineralnih izvora i prodaje antibiotika te je uvjeren da su ti ciljevi nadohvat ruke, ali da njihovo postizanje ovisi o dostupnosti sigurnijih, djelotvornih i učinkovitih alternativa; ističe važnost daljnjeg cjelovitog obrazovanja i komunikacije, uključujući i savjetodavne usluge za postizanje te transformacije; naglašava da ti ciljevi smanjenja moraju biti obvezujući i da je važno da se ostvaruju kroz cjelovite, preventivne i kružne pristupe, kao što su organske i agroekološke prakse, inovativne održive poljoprivredne prakse, provedbu precizne poljoprivrede i integrirane prakse gospodarenja poljoprivrednim kulturama i štetočinama, kada je to prikladno i korištenje održivih alternativa, potpomognutih perspektivom životnog ciklusa; naglašava potrebu za uspostavljanjem ubrzanih procesa evaluacije, autorizacije i registracije nekemijskih pesticida niskog rizika, uz istodobno osiguravanje da njihova ocjena podliježe istoj razini strogosti kao i za ostale tvari; inzistira na tome da bi svaka država članica, prema svojim klimatskim i poljoprivrednim svojstvima, trebala utvrditi čvrste, učinkovite i vremenski ograničene kvantitativne ciljeve smanjenja u svojim pregledima strateških planova ZPP-a i drugih relevantnih instrumenata politike, s ambicijom da se poljoprivredne emisije u tlo, podzemne vode, površinske vode i zrak svedu na nulu u skladu s ambicijom nulte stope onečišćenja iz zelenog plana, i da bi ti ciljevi trebali biti popraćeni dobro definiranim mjerama potpore specifičnim za poljoprivredne kulture koje osiguravaju odgovornost i provedbu na svim razinama, te koriste neovisne i potpune podatke za postizanje ovih ciljeva kao i potporu i osposobljavanje za provedbu na razini poljoprivrednih gospodarstava te daljnje istraživanje i razvoj za

srijeda, 20. listopada 2021.

inovativna i održiva poljoprivredna rješenja; poziva Komisiju da pruži potporu državama članicama u poboljšanju njihovih sustava nadzora, praćenja i pravilnog izvršavanja pravila o uporabi pesticida te da poboljša komunikaciju s krajnjim korisnicima i podigne njihovu razinu osviještenosti; ponavlja svoj poziv na prenošenje navedenih ciljeva u zakonodavstvo, među ostalim revizijom Direktive o održivoj uporabi pesticida, te poziva Komisiju da pojasni kako će se nositi s doprinosima pojedinačnih država članica obvezujućim ciljevima na razini Unije uz osiguranje jednakih uvjeta za sve i pojašnjenje polazišta za te ciljeve, uzimajući u obzir različita polazišta, poduzete napore i svojstva svake države članice te uz jasno utvrđivanje brojnih već danas poznatih nesintetičkih i drugih alternativa, njihovu dostupnost i učinak na održivost sektora, na prihode poljoprivrednika i na sigurnost hrane, te poziva Komisiju da izradi plan za smanjenje sintetičkih unosa u poljoprivredi; poziva Komisiju da pruži potporu državama članicama kako bi one usmjerile posebnu pozornost na posebne uvjete koji se primjenjuju na upotrebu pesticida u područjima zaštite podzemnih voda, i to boljom komunikacijom, praćenjem i inspekcijama;

10. naglašava ključnu ulogu integrirane zaštite bilja u smanjenju ovisnosti o pesticidima te potiče države članice da zajamče njezinu primjenu i sustavno ocjenjivanje i praćenje njezine provedbe; poziva države članice da opća načela integrirane zaštite bilja pretvore u praktične i mjerljive kriterije i da te kriterije provjere na razini poljoprivrednih gospodarstava, te poziva Komisiju da osigura da države članice kroz svoje strateške planove ZPP-a stvarno provode ta načela integrirane zaštite bilja; potiče ih da dobro definirane i prilagođene mjere i postupke za svaku poljoprivrednu kulturu, poput cvjetnih traka, uvrste kao polaznu točku za zaustavljanje upotrebe pesticida i otpornosti štetnika; poziva trgovce na malo u prehrambenom lancu da proaktivno surađuju sa poljoprivrednicima u provedbi i proširenju svih dostupnih praksi i metoda integrirane zaštite bilja za svaku poljoprivrednu kulturu u njihovom opskrbnom lancu te da izvijeste o vlastitom doprinosu širim ciljevima i ciljevima smanjenja kao dio njihovog izvješćivanja o pitanjima okoliša, društva i upravljanja;

11. smatra da, iako EU ima jedan od najstrožih sustava u svijetu, treba poboljšati i uredbu o odobrenju pesticida i njezinu provedbu; podsjeća na svoju rezoluciju o postupku odobrenja Unije za pesticide ([57]) i očekuje da će Komisija i države članice bez odgađanja odgovoriti na sve pozive upućene u njoj, naglašava da bi regulatorni okvir trebao poticati inovacije i istraživanja kako bi se razvili bolji i sigurniji proizvodi za zaštitu bilja i alternative; ističe da bi Komisija, Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) i Europska agencija za lijekove (EMA) uz reviziju direktive o održivoj uporabi pesticida u svrhu smanjenja uporabe i rizika povezanih s pesticidima trebala poboljšati procjenu rizika za okoliš za sredstva za zaštitu bilja, između ostalog uzimajući u obzir učinke pesticida na kakvoću vode i izvore pitke vode, uključujući kumulativne i sinergijske učinke; potiče Komisiju da na odgovarajući način procijeni napredak ostvaren u postizanju ciljeva politike i poboljša usklađene pokazatelje rizika utvrđene Direktivom Komisije (EU) 2019/782 ([58]) tako da uključi toksičnost, postojanost i bioakumulaciju te da uzme u obzir poljoprivredna područja ili količine aktivnih tvari i način na koji se koriste sredstva za zaštitu bilja kako bi se učinkovito smanjila uporaba sintetičkih pesticida i teških metala u konvencionalnom i organskom uzgoju te usvojili jasni znanstveno utemeljeni kriteriji o tome što predstavlja neprihvatljive učinke na okoliš, uzimajući u obzir izloženost (akutnu i kroničnu) u stvarnom životu više sredstava za zaštitu bilja, uključujući kumulativne i sinergijske učinke; inzistira na tome da bi profilaktičku uporabu pesticida, uključujući tretiranje sjemena sustavnim pesticidima, trebalo što više ograničiti ako ona predstavlja opasnost za zdravlje ljudi ili okoliš; poziva Komisiju da predstavi svoj zakonodavni prijedlog o podacima o pesticidima najkasnije do sredine 2022.;

12. poziva Komisiju da osigura da se odredbe Uredbe (EZ) br. 1107/2009 primjenjuju na odgovarajući način i da time među ostalim zajamči minimalne standarde u pogledu obavijesti o hitnim dozvolama za pesticide, uključujući potrebu da države članice dostave potpuna i detaljna objašnjenja, kao i da takve obavijesti objavi; pozdravlja ulogu EFSA-e u preispitivanju tih izuzeća;

([57]) Rezolucija Europskog parlamenta od 16. siječnja 2019. o postupku Unije za odobravanje pesticida. (SL C 411, 27.11.2020., str. 48.).

([58]) Direktiva Komisije (EU) 2019/782 od 15. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu utvrđivanja ujednačenih pokazatelja rizika, (SL L 127, 16.5.2019., str. 4.).

13. poziva na potpuno razmatranje kumulativnih i sinergijskih učinaka pesticida pri određivanju maksimalnim razinama ostataka (MRO), kao i na bolje uzimanje u obzir kriterija rizika za zdravlje životinja i okoliš pri procjeni zahtjeva za nove MRO-e u skladu s člankom 14. uredbe o MRO-u; poziva da se podaci prikupljeni biomonitoringom nakon stavljanja na tržište upotrebljavaju za potvrdu točnosti predviđenih razina izloženosti pesticidima za određivanje MRO-a kao i za prihvatljive razine izloženosti za radnike na poljoprivrednim gospodarstvima, prolaznike i potrošače kao i za domaće životinje; ističe potrebu da se nastavi posvećivati velika pažnja zaštiti zdravlja i sigurnosti korisnika u budućim zakonodavnim inicijativama EU-a povezanima s uporabom pesticida; podsjeća da je važno osigurati da se svim korisnicima pruži zaštitna oprema te sveobuhvatne informacije i osposobljavanje o uporabi pesticida i s njima povezanim opasnostima; naglašava potrebu da se osigura da svaki poljoprivrednik može pristupiti službenoj dokumentaciji u kojoj je navedena vrsta pesticida koja se koristi tijekom njegove radne aktivnosti; naglašava da je za postizanje tih ciljeva od ključne važnosti daljnja revizija Direktive 2004/37/EZ o karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu ([59]), Uredbe 2009/128/EZ o održivoj upotrebi pesticida i Direktive 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima ([60]);

14. pozdravlja nastojanja Komisije da djeluje na smanjenju gubitaka hranjivih tvari za najmanje 50 % te pritom osigurava da e dođe do smanjenja plodnosti tla; uvjeren je da bi se to najbolje postiglo zatvaranjem ciklusa hranjivih tvari, oporavkom i ponovnom uporabom hranjivih tvari te poticanjem i nagrađivanjem poljoprivrednika za sadnju mahunarki; ustrajan je u tome da su u tu svrhu potrebne pravno obvezujuće zakonodavne inicijative, kao i mjere čiji je cilj omogućiti poljoprivrednicima da poboljšaju upravljanje hranjivim tvarima; naglašava važnost postizanja tih ciljeva primjenom cjelovitih i kružnih pristupa upravljanju hranjivim tvarima, kao što su agroekološki postupci i pametna poljoprivreda, koji mogu dati povoljne rezultate i u pogledu kvalitete tla i u pogledu biološke raznolikosti i koji mogu pomoći poljoprivrednicima da više ne budu ovisni o mineralnim gnojivima i da smanje protok fosfora i dušika; ističe da bi se u okviru smanjenja neučinkovitog gnojenja i postupnog ukidanja prekomjernog gnojenja trebali uzeti u obzir klimatski i ekološki učinci različitih gnojiva, uključujući prisutnost teških metala; potiče države članice da u svojim strateškim planovima predlože mjere za promicanje učinkovitog upravljanja i kružnosti hranjivih tvari, kao i da snažno podrže obrazovanje savjetnika za poljoprivredu i poljoprivrednike te da iskoriste reformu ZPP-a kao priliku za suzbijanje emisija amonijaka (NH3) iz poljoprivrednog sektora; naglašava da poboljšano upravljanje hranjivim tvarima donosi koristi i za gospodarstvo i za okoliš; naglašava važnost primjene suvremenih i inovativnih tehnologija i rješenja, poput preciznog uzgoja, ciljanog gnojenja prilagođenog zahtjevima biljaka, savjetodavnih usluga u vezi s ishranom biljaka i potpore upravljanju, kao i potrebu za uvođenjem širokopojasnog pristupa u ruralna područja u tu svrhu; vjeruje da bi trebalo poduprijeti održive poslovne modele poljoprivrednih gospodarstava radi pomoći oporabi hranjivih tvari, recikliranju i ponovnoj uporabi iz tokova otpada bez zagađivača;

15. naglašava da za postizanje ciljeva smanjenja uporabe i s tim povezanih rizika od kemijskih pesticida i smanjenja gubitaka hranjivih tvari, moraju biti dostupne sigurnije alternative kako bi se osigurala dostupnost funkcionalnog paketa alata za zaštitu bilja; naglašava, međutim, važnost obrazovanja za osiguravanje pravilne primjene preventivnih mjera; poziva na povećanje istraživanja i razvoja alternativnih sredstava za zaštitu bilja, gnojiva, otpornijih sorti koje zahtijevaju manje ulaganja kako bi se osigurali stabilni prinosi i digitalni alati, kao i poticaji za metode primjene i tehnologije kao što je precizna poljoprivreda; poziva Komisiju da ubrza i pojednostavi usvajanje novih rješenja za zdravlje bilja, uključujući sredstva za zaštitu bilja s manjim učinkom, poput tvari niskog rizika ili prirodnih rješenja, te da u horizontalno zakonodavstvo uvede definiciju i zasebnu kategoriju za prirodne tvari, kao i da se uključi u inicijative usmjerene na pronalaženje alternativnih puteva procjene za te tvari osnovne tvari niskog rizika prisutne u prirodi; nadalje naglašava da se smanjena uporaba pesticida mora nadopuniti povećanom dostupnošću održivih alternativa na tržištu koje imaju jednaku učinkovitost u zaštiti zdravlja bilja kao i kemijski pesticidi kako bi se izbjeglo širenje biljnih nametnika; nadalje poziva na mjere za olakšavanje uključivanja novih metodoloških pristupa u procjene rizika od kemikalija u hrani i hrani za životinje, smanjenjem potrebe za testiranjima na životinjama i davanjem konačnog doprinosa potpunom postupnom ukidanju testiranja na životinjama;

([59]) Direktiva 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu, (SL L 158, 30.4.2004., str. 50.).

([60]) Direktiva Vijeća 98/24/EZ od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima: (SL L 131, 5.5.1998., str. 11.).

srijeda, 20. listopada 2021.

16. ponavlja ključnu važnost zaštite pčela i drugih oprašivača od štetnih učinaka pesticida i bolesti; podsjeća na svoj prigovor od 23. listopada 2019. ([61]) i ponavlja svoj poziv Komisiji da osigura da revizija smjernica za pčele i budući provedbeni akti ne dovedu do razine zaštite pčela koja je ispod razine utvrđene u smjernicama za pčele Europske agencije za sigurnost hrane iz 2013. i da se temelje na najnovijim znanstvenim i tehničkim spoznajama te stoga predlaže izmjenu jedinstvenih načela, ne samo s obzirom na akutnu toksičnost za medonosne pčele, već barem i s obzirom na kroničnu toksičnost za medonosne pčele i toksičnost za njihove ličinke i akutnu toksičnost za bumbare; napominje da Europska agencija za sigurnost hrane osmišlja vlastiti sustav izrade modela, ApisRAM, koji se čini usklađenijim s biologijom pčela nego BeeHAVE i manje podložnim situacijama sukoba interesa; potiče Komisiju da hitno preispita one tvari koje imaju isti način djelovanja kao neonikotinoidi;

17. ponavlja svoj poziv za pokazatelj o oprašivačima ([62]) i cilj obnove; poziva Komisiju i države članice da osiguraju novi okvir za nadzor oprašivača na razini EU-a s čvrstim sustavima koji se provode na razini država članica, privremenim ključnim točkama, jasnim vremenski određenim ciljevima, pokazateljima i ciljevima; naglašava da aktivnosti nadzora moraju biti integrirane u novi okvir za ocjenjivanje i nadzor u okviru zajedničke poljoprivredne politike;

18. poziva države članice da provode sustavno, standardizirano terensko praćenje biološke raznolikosti na poljoprivrednim zemljištima, uključujući oprašivače, uključujući profesionalce, poljoprivrednike kao i građane znanstvenike, te da koriste podatke za ocjenu politika EU-a i njihove provedbe;

19. podsjeća na važnost pristupa „Jedno zdravlje"; ističe da je otpornost na antimikrobna sredstva sve veća transnacionalna i prekogranična opasnost za zdravlje na koju se može pozitivno utjecati koordiniranim djelovanjem EU-a; priznaje znatne napore uložene u smanjenje uporabe antimikrobnih lijekova kod životinja koji doprinose globalnim naporima za smanjenje otpornosti na antibiotike; naglašava, međutim, potrebu za daljnjim smanjenjem uporabe antibiotika, uključujući u proizvodnji hrane; pozdravlja plan Komisije da do 2030. smanji ukupnu prodaju antimikrobnih sredstava za životinje iz uzgoja i za akvakulturu za 50 %, naglašava da se mora uzeti u obzir napredak koji je već postignut na razini država članica; ukazuje na činjenicu da su za postizanje tog cilja potrebni međuciljevi i jasna djelovanja i mjere, uključujući primjenu sankcija predviđenih zakonodavstvom EU-a; nadalje podsjeća da su za postizanje tog cilja ključne poboljšane stočarske prakse jer veća dobrobit životinja poboljšava zdravlje životinja i tako smanjuje potrebu za lijekovima; vjeruje da će pravilna provedba Uredbe o veterinarsko-medicinskim proizvodima ([63]) i Uredbe (EU) 2019/4 o ljekovitoj hrani za životinje ([64]) dodatno smanjiti uporabu antibiotika i poziva Komisiju da detaljno preispita primjenu i provedbu od strane država članica; naglašava da antimikrobna sredstva, osim antibiotika rezerviranih za ljude, moraju i dalje biti na raspolaganju za bitnu uporabu, kako bi se u svakom trenutku osigurala zaštita zdravlja i dobrobiti životinja;

20. pozdravlja naglašavanje potrebe za daljnjim smanjenjem ukupne prodaje antibiotika za životinje iz uzgoja i za akvakulturu u EU-u i naglašava da se inicijative EU-a u tom području donose i da će se donositi u skladu s pristupom „Jedno zdravlje" koji prepoznaje međuovisnost zdravlja i dobrobiti ljudi, životinja i okoliša; poziva Komisiju i države članice da se usredotoče na dodatne mjere radi omogućavanja i poticanja održivih inovativnih rješenja, posebno u pogledu preventivnih alata i alternativnih rješenja; poziva na ulaganje napora u osiguravanje jednakovrijednih standarda za proizvode životinjskog podrijetla koji se uvoze u EU kao što su oni koji su utvrđeni u skladu s Uredbom o veterinarsko-medicinskim proizvodima; napominje da je, u okviru revizije Uredbe o dodacima hrani za životinje ([65]), potrebno riješiti pitanje uporabe tvari koje se trenutno ne klasificiraju kao antibiotici, ali imaju svojstva antibiotika u skladu s člankom 4. stavkom 14. Uredbe o veterinarsko-medicinskim proizvodima, koji se mogu koristiti u stočarskoj poljoprivredi i akvakulturi za preventivnu uporabu; skreće pozornost na činjenicu da su radnici u prehrambenom lancu izloženi opasnosti od zaraze patogenima koji imaju antimikrobnu otpornost, na primjer kada koriste tehniku „prihrane" pri davanju veterinarskih lijekova; naglašava potrebu za poduzimanjem odgovarajućih mjera za smanjenje tog ozbiljnog zdravstvenog rizika na radu;

([61]) (SL C 202, 28.5.2021., str. 49.).
([62]) Prema obvezi preuzetoj u inicijativi EU-a za oprašivače (COM(2018)0395), mjera 5C https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_initiative.pdf
([63]) Uredba (EU) 2019/6. (SL L 4, 7.1.2019., str. 43.).
([64]) Uredba (EU) 2019/4 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o proizvodnji, stavljanju na tržište i uporabi ljekovite hrane za životinje, o izmjeni Uredbe (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/167/EEZ. (SL L 4, 7.1.2019., str. 1.).
([65]) Uredba (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o dodacima hrani za životinje. (SL L 268, 18.10.2003., str. 29.).

21. podsjeća da poljoprivreda i šumarstvo imaju važnu ulogu u rješavanju pitanja prilagodbe klimatskim promjenama i njihova ublažavanja; naglašava važnost prepoznavanja i praćenja utjecaja poljoprivrede i uzgoja životinja na emisije stakleničkih plinova i korištenje zemljišta; naglašava potrebu za smanjenjem tih emisija kako bi se pridonijelo predanosti EU-a Pariškom sporazumu; ističe potrebu i potencijal za održanjem, obnavljanjem i povećanjem broja prirodnih ponora ugljika i smanjenjem poljoprivrednih emisija ugljičnog dioksida, metana i dušikova oksida, posebno u sektoru hrane za životinje i sektoru stočarstva, kao i sektoru organskih i mineralnih gnojiva, a da se pritom dodatno ne ugrozi dobrobit životinja i osiguravajući da se ne pogorša plodnost tla; uzima u obzir da je zdravim životinjama potrebno manje prirodnih resursa i da održive prakse gospodarenja stokom mogu dovesti do smanjenja emisija stakleničkih plinova; poziva na prikladne i prilagođene regulatorne mjere i ciljeve u pogledu emisija iz poljoprivrede i povezanog korištenja zemljišta u okviru paketa „Fit for 55” kako bi se osigurala ambiciozna smanjenja svih emisija stakleničkih plinova u tim sektorima, između ostalog rješavanjem gustoće naseljenosti stoke u EU-u i povezanog korištenja zemljišta zbog uvezene hrane i hrane za životinje; poziva na koherentnu kombinaciju politika kako bi se omogućio prijelaz na održivije prakse kao što je ekstenzivni uzgoj životinja na travnjacima kao dio mješovitog poljoprivrednog sustava u okviru kojeg se poštuju kapaciteti lokalnog okoliša i podupire bioraznolikost;

22. prima na znanje obećavajući napredak u području dodataka hrani za životinje koji doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova te onečišćivača vode i zraka koji proizlaze iz uzgoja životinja; u tom pogledu pozdravlja planove Komisije za olakšavanje stavljanja na tržište održivih i inovativnih dodataka hrani za životinje te poziva na relevantne istraživačke programe kojima bi se podržao njihov daljnji razvoj;

23. ističe da su ekstenzivni trajni, silvo-pastoralni ili ekstenzivno organski uzgoj stoke na travnjacima, koje često uključuje pašnjake visoke ekološke vrijednosti, ključne značajke europskog prehrambenog sustava te da su njihovi sustavi kvalitete i određujući element mnogih tradicionalnih ruralnih zajednica što im omogućava produktivno korištenje zemljišta koje bi inače bilo napušteno; naglašava da taj oblik kopnene poljoprivredne proizvodnje i niske gustoće može imati višestruke pozitivne učinke na okoliš i očuvanje kulturnih krajolika, da doprinosi zaštiti ruralnih područja od depopulacije i napuštanja, pomaže u ublažavanju klimatskih promjena i doprinosi kružnom gospodarstvu i obnovi biološke raznolikosti te se stoga mora podržavati i poticati; naglašava da bi trebalo dati potporu poljoprivrednim gospodarstvima koja prelaze na održivije oblike proizvodnje i odmiču se od poljoprivrednih praksi kao što su velika gustoća populacije i sadnja monokultura; poziva Komisiju da osigura da njezine politike i programi financiranja podupiru tradicionalni europski kulturni krajolik, poput kosih i terasastih vinograda i ekstenzivne stalne proizvodnje na travnjacima koja podržava bioraznolikost; napominje da se u izvješćima država članica u skladu s člankom 17. Direktive o staništima ([66]) ističe da su mnogi poluprirodni travnjaci u nepovoljnom, neodgovarajućem ili lošem stanju te da su oprašivači koji o njima ovise ugroženi, čime se ugrožavaju usluge oprašivanja;

24. poziva na snažnije usklađivanje pravnog okvira za stočarstvo u EU-u, uz korištenje zajedničkih pokazatelja dobrobiti životinja temeljenih na znanosti, te pozdravlja obvezu Komisije da ocijeni i po potrebi preispita postojeće zakonodavstvo o dobrobiti životinja; naglašava važnost uzimanja u obzir najnovijih dostignuća u znanosti u pogledu dobrobiti životinja te odgovaranja na javne, političke i tržišne zahtjeve za višim standardima u području dobrobiti životinja; poziva Komisiju da iznese zakonodavni prijedlog s ciljem postupnog ukidanja uporabe kaveza u uzgoju životinja u EU-u, uz procjenu mogućnosti postupnog ukidanja do 2027.; naglašava kako je potrebno da se to postupno ukidanje temelji na znanstveno utemeljenoj procjeni učinka i da se osigura odgovarajuće prijelazno razdoblje; poziva Komisiju da usvoji pristup za svaku vrstu koji uzima u obzir i procjenjuje značajke svake različite životinje koje bi trebale imati sustave stanovanja prilagođene njihovim posebnim potrebama, istovremeno štiteći zdravlje životinja i ljudi, osiguravajući zaštitu radnika i osiguravajući dovoljne potpore i prijelazno razdoblje s ciljem očuvanja konkurentnosti poljoprivrednika i uzgajivača;

25. podsjeća na važnost visokokvalitetnog sustava dobrobiti životinja, uključujući transport i klanje; naglašava da je visoka razina dobrobiti životinja sastavni dio održivog razvoja i da je ključna za bolju kvalitetu hrane koja olakšava zdraviju prehranu, ispunjava zahtjeve potrošača i doprinosi očuvanju bioraznolikosti; naglašava da je potreban sveobuhvatan i usklađen pristup, koji uzima u obzir zdravlje ljudi, okoliš, bioraznolikost, zdravlje i dobrobit životinja te klimu na cjelovit i zajednički način kada je riječ o održivom prehrambenom sustavu;

([66]) Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore. (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).

srijeda, 20. listopada 2021.

26. smatra da je važno pokrenuti postupke radi utvrđivanja povrede prava protiv država članica koje sustavno ne poštuju primjenu i provedbu postojećeg zakonodavstva o dobrobiti životinja te, prema potrebi, ukloniti zakonodavne praznine i postaviti više standarde u zakonodavstvu za dobrobit životinja; naglašava da je od ključne važnosti da EU uzme u obzir usklađenost zemalja izvan EU-a sa standardima dobrobiti životinja, osobito kada se radi o uvoznim proizvodima;

27. naglašava da bi životinje pri prijevozu i klanju trebale što manje patiti te stoga pozdravlja namjeru provedbe revizije postojećeg zakonodavstva o dobrobiti životinja u pogledu prijevoza i klanja životinja; poziva Komisiju i države članice da olakšaju lokalna rješenja za klanje, uključujući mobilno klanje, s manjim jedinicama i boljim osposobljavanjem osoblja o tome kako izbjeći patnje životinja; poziva Komisiju da promiče alternative za prijevoz živih životinja kad god je to moguće;

28. poziva Komisiju i države članice da primjenjuju i provode relevantno zakonodavstvo EU-a, osobito Direktivu Vijeća (EZ) br. 1/2005 o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka ([67]); žali zbog trenutačnog nepoštivanja presude Suda EU-a da zaštita dobrobiti životinja ne staje na vanjskim granicama EU-a te da se stoga i prijevoznici životinja koji napuštaju Europsku uniju moraju pridržavati europskih pravila o dobrobiti životinja pri izlasku iz EU-a, ističući pritom poteškoće u primjeni zbog nedostatka nadležnosti na teritoriju izvan EU-a;

29. podsjeća da, prema IPBES-u, 70 % novih bolesti i pandemija ima životinjsko podrijetlo; izražava duboku zabrinutost zbog sve češće pojave zoonotskih bolesti koje se sa životinja prenose na ljude (antropozoonoze), kao što su Q-groznica, ptičja gripa i novi soj gripe A (H1N1), što je pogoršano klimatskim promjenama, degradacijom okoliša, promjenama u korištenju zemljišta, krčenjem šuma, uništavanjem i pritiskom na bioraznolikost i prirodna staništa, nezakonitom trgovinom divljim životinjama i našim postojećim sustavima proizvodnje i potrošnje hrane; naglašava da sustavi uzgoja životinja koji uključuju držanje životinja sličnog genotipa u neposrednoj blizini jedni drugih mogu povećati osjetljivost životinja na zarazne bolesti, stvarajući uvjete za nastanak i širenje zoonotskih bolesti ([68]); poziva Komisiju i države članice da ubrzaju udaljavanje od tih poljoprivrednih praksi i od neodržive uporabe divljih životinja, uključujući nezakonitu trgovinu, te okretanje prema boljem upravljanju veterinarskom prevencijom i promicanju visokih standarda zdravlja i dobrobiti životinja, uključujući s trgovinskim partnerima EU-a kako bi se spriječilo širenje zoonotskih bolesti i invazivnih vrsta te promicali visoki standardi biološke sigurnosti EU-a kao najbolja praksa na globalnoj razini; priznaje da su prevencija bolesti i pripravnost na bolest, odnosno dostupnost metoda dijagnoze, prevencije i liječenja, ključne za obuzdavanje novih prijetnji za zdravlje ljudi i životinja;

30. pozdravlja činjenicu da je Komisija prepoznala organski uzgoj kao jednu od snažnih sastavnica na putu EU-a prema održivijim prehrambenim sustavima i ambiciju da se do 2030. poveća poljoprivredno zemljište EU-a za ekološki uzgoj; naglašava činjenicu da je većina država članica već usvojila ciljeve za povećanjem poljoprivrednog područja s ekološkom proizvodnjom; sa zanimanjem iščekuje analizu organskog sektora u ukupnoj procjeni učinka strategije i naglašava važnost europskog akcijskog plana za ekološku poljoprivredu u povećanju njezine uporabe; naglašava da razvoj i rast organskog sektora moraju biti popraćeni razvojem tržišta i lanca opskrbe te mjerama koje potiču daljnju potražnju za organskom hranom i osiguravaju povjerenje potrošača, zajedno s javnom nabavom, fiskalnim poticajima i raznim mjerama promicanja, istraživanjem, inovacijama, osposobljavanjem i prijenosom znanstvenog znanja, a sve to pridonijelo bi stabilnosti tržišta organskih proizvoda i poštenim naknadama za poljoprivrednike;

([67]) SL L 3, 5.1.2005., str. 1.

([68]) Izvješće s radionice IPBES-a o bioraznolikosti i pandemijama; EPRS, „Povezanost između gubitka biološke raznolikosti i sve većeg širenja zoonotskih bolesti" (The link between biodiversity loss and the increasing spread of zoonotic diseases); Izvješće HSI-a, „Veza između stočarske poljoprivrede, virusnih zoonoza i globalnih pandemija" (The connection between animal agriculture, viral zoonoses, and global pandemics); Dhingra SM, Artois J, Dellicour S, et al. 2018. „Geografski i povijesni obrasci u pojavi novih visoko patogenih virusa pičje gripe (HPAI) H5 i H7 kod peradi" (Geographical and historical patterns in the emergences of novel highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5 and H7 viruses in poultry), *Frontiers in Veterinary Science 5:84*. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5996087/; Jones BA, Grace D, Kock R, et al. 2013. „Pojava zoonoze povezana s intenziviranjem poljoprivrede i promjenom okoliša" (Zoonosis emergence linked to agricultural intensification and environmental change), *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 110(21):8399-404*. www.pnas.org/content/110/21/8399.

31. pozdravlja ideju o poboljšanju, poticanju i nagrađivanju sekvestracije prirodnog ugljika u tlu, koja je već postignuta na nekim farmama, pružajući poljoprivrednicima dodatne nagrade za razvoj i održavanje dobre poljoprivredne prakse za sekvestraciju ugljika, što bi trebalo dovesti do poboljšanja ponora ugljika u cijelom EU-u; naglašava da bi poljoprivredne i prehrambene politike trebale olakšati prijelaz na održivu poljoprivredu nagrađivanjem poljoprivrednika za ekološke i klimatske koristi koje ostvaruju; naglašava važnost rješenja temeljenih na prirodi, poput širokih plodoreda, međukulture, permakulture, agroekologije i obnove ekosustava, a osobito obnove i održavanje tresetnih područja za povećanje prirodnih ponora i sekvestracije ugljika; naglašava, međutim, da poljoprivredne i stočarske prakse sa značajnim negativnim utjecajima na klimu, bioraznolikost, tlo, vodu, zrak i dobrobit životinja ne bi trebale primiti sredstva iz kimatskog fonda, niti bi ih se trebalo poticati ili nagrađivati; poziva Komisiju da istraži okvir za pouzdano kvantificiranje i certificiranje ugljika kojim bi trebala izbjeći mogućnost pogrešnog predstavljanja poznato kao „manipulativni zeleni marketing”; poziva Komisiju da predstavi nekoliko mogućnosti za sekvestraciju ugljika i naglašava da su tržišta ugljika dio mnogo šireg niza regulatornih i neregulativnih mjera za smanjenje emisija stakleničkih plinova, te naglašava da bi programi sekvestracije ugljika trebali biti dio poticajnog alata za ostvaranje klimatskih ciljeva; poziva na usklađivanje prijedloga s ciljevima u području okoliša i dobrobiti životinja i načelom nenanošenja štete iz europskog zelenog plana; zalaže se za poticanje primjene praksi regenerativne poljoprivrede, poboljšanje pristupa tehnologijama, podacima, osposobljavanju i informacijama te nadopunjavanje prihoda poljoprivrednika sekvestracijom ugljika i plaćanjima za usluge ekosustava, čime se povećava njihova otpornost;

32. naglašava važnost osiguravanja sigurnosti i raznolikosti sjemenskog i biljnog reprodukcijskog materijala kako bi se osigurali stabilni prinosi i sorte biljaka prilagođene pritiscima klimatskih promjena, uključujući tradicionalne i lokalno prilagođene sorte, te sorte pogodne za ekološku proizvodnju i poljoprivredne sustave s niskim ulaganjem, osiguravajući pritom transparentnost i slobodu izbora poljoprivrednicima te pristup genetskim resursima i inovativnim tehnikama uzgoja biljaka kako bi pridonijeli zdravom sjemenu i zaštitili biljke od štetnih štetočina i bolesti te pomogli poljoprivrednicima u rješavanju sve većih rizika uzrokovanih klimatskim promjenama, osiguravajući poticaj za otvorene inovacije pomoću različitih sorti biljaka;

33. podiže svijest o mogućim negativnim učincima koncentracije i monopolizacije u sektoru sjemena; i poziva Komisiju da, ako je potrebno, poduzme mjere za borbu protiv njih; u tom kontekstu naglašava važnost otvorenih inovacija na temelju pravâ oplemenjivača bilja i sa zabrinutošću primjećuje štetan učinak patenata širokog opsega u sektoru sjemena; vjeruje da nekomercijalna proizvodnja i upotreba tradicionalnih sorti sjemena i sorti sjemena prilagođenih lokalnim uvjetima od strane privatnih građana i malih poljoprivrednih gospodarstava ne bi trebalo podlijegati neujednačenom zakonodavstvu EU-a i nacionalnom zakonodavstvu; naglašava važnost očuvanja snažnog jedinstvenog tržišta za sektor sjemena EU-a;

34. poziva na jačanje koordinacije na razini EU-a kako bi se potaknulo očuvanje i održivo korištenje genetske raznolikosti te na uspostavu zajedničke platforme EU-a za razmjenu informacija o očuvanim genetskim resursima;

35. pozdravlja najavu revizije propisa o stavljanju na tržište tradicionalnih i lokalno prilagođenih kultura kako bi pomoglo njihovu očuvanju i održivoj upotrebi; ističe potrebu za poduzimanjem mjera za lakšu registraciju sorti sjemena, uključujući za ekološki uzgoj, i za olakšavanjem pristupa tržištu za tradicionalne sorte i sorte prilagođene lokalnim uvjetima;

36. prima na znanje studiju o statusu novih genomskih tehnika u skladu s pravom Unije i u kontekstu presude Suda u predmetu C-528/16 (SWD(2021)0092), te najavu Komisije da planira pokrenuti mjere regulatorne politike, uključujući procjenu učinka i javno savjetovanje o biljkama dobivenim pomoću određenih novih genomskih tehnika, s ciljem održavanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi i životinja i okoliša, uz istovremenene potencijalne koristi od znanosti i inovacija, osobito radi doprinosa održivosti i ciljevima održivosti europskog zelenog plana i strategije „od polja do stola”; ističe načelo opreza i potrebu za osiguravanjem transparentnosti i slobode izbora poljoprivrednicima, prerađivačima i potrošačima te naglašava da bi ta mjera politike trebala uključivati procjene rizika te sveobuhvatan pregled i ocjenu mogućnosti sljedivosti i označavanja s ciljem postizanja odgovarajućeg regulatornog nadzora i pružanja relevantnih informacija potrošačima, uključujući i proizvode iz trećih zemalja, kako bi se osigurali jednaki uvjeti;

srijeda, 20. listopada 2021.

37. ponavlja svoj poziv Komisiji da hitno predstavi novi zakonodavni prijedlog o problemu kloniranja i „hrane od klonova”; ustraje na tome da bi taj prijedlog trebao uključivati zabranu kloniranja, zabranu stavljanja na tržište i uvoz kloniranih životinja, njihovog reprodukcijskog materijala i potomaka te zabranu stavljanja na tržište i uvoz hrane dobivene od kloniranih životinja i njihovih potomaka; duboko žali zbog nedostatka djelovanja u pogledu reguliranja klonova i njihovih potomaka te ponavlja da se prirodni ili umjetni uzgoj ili postupci uzgoja koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati patnju ili ozljedu predmetnih životinja ne smiju provoditi te da je potrebno osigurati da hrana dobivena od kloniranih životinja i njihovih potomaka ne uđe u lanac opskrbe hranom;

38. ističe važnu ulogu europskih poljoprivrednika u ostvarivanju prijelaza na održivi prehrambeni sustav i naglašava da se za to moraju staviti na raspolaganje dovoljna financijska sredstva; naglašava potrebu da se svi različiti održivi načini proizvodnje, uključujući organsku, integriranu proizvodnju i agroekologiju, koriste, promiču i podupiru, jer mogu pružiti ekološku održivost, povećati udio ukupne obrađene zemlje u sustavima prihvatljivim za okoliš i ponuditi snažna jamstva u pogledu kvalitete, sigurnosti, količine i cijene;

39. inzistira na tome da nacionalni strateški planovi, koje će izraditi države članice i odobriti Komisija u skladu s novom ZPP-om, osiguravaju odgovarajuću financijsku potporu svim poljoprivrednicima i šumarima u EU-u radi jačanja njihove konkurentnosti i prihoda, kako bi oni i njihove obitelji mogli postići pristojan životni standard, borbe protiv depopulacije seoskih područja i održavanje ruralnih zajednica koje odišu životom;

40. pozdravlja činjenicu da će novi ZPP dati poticaje za promicanje inovativnih, digitalnih, ekoloških, regionalnih i održivih poslovnih modela za poljoprivredu i zanatsku proizvodnju hrane, osobito poticanjem kratkih opskrbnih lanaca poput proizvoda sa zaštićenim zemljopisnim oznakama ili oznakama izvornosti, poštujući jedinstvene tržišna pravila i pristupima koji uključuju inovativnu lokalnu logistiku, poput „zelenih čvorišta”, te integraciju zanatske proizvodnje hrane u druge usluge u ruralnim područjima, poput turizma ili gastronomije; ističe da regionalni marketing poljoprivrednih proizvoda i partnerstva igraju važnu ulogu u promicanju održivih lanaca opskrbe; prepoznaje da je potreban uvoz kada lokalna proizvodnja nije dostupna;

41. poziva Komisiju da odobri samo nacionalne strateške planove ZPP-a koji jasno pokazuju predanost održivosti s gospodarske, ekološke i društvene perspektive te su u skladu s ciljevima europskog zelenog plana, relevantnim ciljevima na razini EU-a i Pariškim sporazumom;

42. poziva da se u tim planovima uzmu u obzir posebni izazovi s kojima se suočavaju najudaljenije regije EU-a u pogledu biološke raznolikosti, poljoprivredne proizvodnje i opskrbe hranom i sirovinama; naglašava da je odgovarajuća financijska potpora u okviru ZPP-a ključna kako bi se omogućilo da poljoprivreda EU-a doprinese prijelazu na klimatsku neutralnost i da se poboljša očuvanje bioraznolikosti; ističe da su pojačane mjere potpore, uključujući programe osposobljavanja i savjetodavne usluge, ključne kako bi se poljoprivrednicima omogućilo da odigraju svoju ulogu u postizanju ciljeva strategije; poziva na poboljšanje programa za ekologiju koji će se provoditi u nacionalnim strateškim planovima u skladu sa stajalištem Parlamenta, čime bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje kontrola uvjetovanosti;

43. naglašava da je zdravo tlo preduvjet za osiguravanje sigurnosti proizvodnje hrane, hrane za životinje i vlakana; stoga poziva Komisiju i države članice da spriječe njegovu daljnju degradaciju na razini EU-a; ističe da je poljoprivredno zemljište osnovni prirodni resurs čije je dobro stanje ključno za provedbu strategije „od polja do stola”; u tom kontekstu naglašava važnost nove zemljišne strategije i poziva Komisiju da poduzme odgovarajuće mjere kako bi se pronašla potrebna rješenja; prepoznaje bitnost organske tvari i biološke raznolikosti tla te usluga i dobara koje ona pruža; žali što su tla pod sve većim pritiskom; smatra da u svim državama članicama mora postojati i održavati se čvrsto praćenje organizama u tlu i trendova u njihovom rasponu i količini;

44. prepoznaje važnost obilježja krajobraza velike raznolikosti koja su ključna za održavanje osnovnih usluga ekosustava za poljoprivrednu proizvodnju kao što su oprašivanje ili prirodno suzbijanje nametnika koji dugoročno povećavaju njezinu produktivnost; pozdravlja cilj EU-a da u tu svrhu namijeni barem 10 % poljoprivrednog područja; podsjeća na rezultate procjene učinka od 20. listopada 2011. pod nazivom „zajednička poljoprivredna politika do 2020.” (SEC(2011)1153) u kojima je navedeno da na razini poljoprivrednog gospodarstva ne bi bilo značajnih učinaka na proizvodnju i prihode;

45. naglašava da je broj poljoprivrednih zemljišta ograničen i stoga se moraju učinkovito koristiti; ističe da je u strategiju potrebno uključiti inovativne poljoprivredne modele koji zahtijevaju manju upotrebu zemljišta, kao što su hortikultura i uzgoj kukaca;

46. ističe da je „zaštićeni uzgoj" voća i povrća u modernim staklenicima vrlo održiv sustav proizvodnje hrane koji se sve više koristi te da nudi niz prednosti; poziva Komisiju da prepozna aktualnu preobrazbu europskog hortikulturnog sektora koja omogućuje održiviju proizvodnju hrane i doprinosi sigurnosti opskrbe hranom, sigurnosti hrane, povećanoj učinkovitosti resursa i smanjenju rasipanja hrane u cijelom lancu njezine proizvodnje; ističe da moderna hortikultura, osim što zahtijeva manju upotrebu zemljišta, doprinosi različitim ciljevima strategije, kao što su potreba za malim unosom sirovina, učinkovita upotreba resursa te proizvodnja voća i povrća blizu točke potrošnje, čime se promiču kraći lanci opskrbe i sigurnost opskrbe; poziva Komisiju da razmotri dodjelu investicijskih fondova za istraživanje i inovacije za zaštićene sustave uzgajanja u modernim staklenicima u kojima se koristi manje resursa za jednaki prinos;

47. poziva Komisiju da potakne vlade država članica na širenje ili uspostavu sustava koji će članovima javnosti omogućiti da unajme i da se koriste napuštenim i neiskorištenim zemljištem u državnom vlasništvu za proizvodnju hrane;

48. ističe važnost korištenja poljoprivrednog šumarstva i šumskih zavjesa za smanjenje pritiska na prirodne šume, pomoć u borbi protiv klimatskih promjena i bolju produktivnost kao i alternative u upotrebi gnojiva u poljoprivrednoj proizvodnji; potiče Komisiju i države članice da u svojim budućim nacionalnim strateškim planovima razviju alate za poticanje obnavljanja šuma i pošumljivanja te promicanje održivog agrošumarstva, uključujući šumske pašnjake gdje je to moguće; poziva Komisiju na promicanje specijaliziranih programa osposobljavanja diljem EU-a kako bi se poljoprivrednike osvijestilo o koristima integriranja drvenaste vegetacije u poljoprivredu; naglašava da bi obnova i pomlađivanje postojećih agrošumarskih sustava, kao i uspostava novih, značajno doprinijeli cilju strategije EU-a za bioraznolikost od 3 milijarde stabala, što je od koristi i biološkoj raznolikosti i klimatskim ciljevima, kao i cilju diverzifikacije i kružnosti;

49. naglašava važnost stabilnih i strogih kriterija za proizvodnju obnovljive energije na temelju biomase i poziva Komisiju da predloži znanstveno utemeljene kriterije u okviru revizije Direktive o obnovljivoj energiji;

50. podsjeća da bi europski poljoprivredno-prehrambeni i ribarski sustav ljudima u svako doba trebao osiguravati dovoljnu i raznovrsnu opskrbu sigurnom, hranjivom, zdravom, cjenovno pristupačnom i na održivi način proizvedenom hranom te naglašava da će povećanje gospodarske, ekološke i društvene održivosti proizvodnje hrane u konačnici povećati njezinu srednjoročnu i dugoročnu otpornost, kao i stvoriti nove gospodarske mogućnosti i pridonijeti upotrebi sirovina europskog podrijetla; ističe da više lokalno proizvedene hrane može pridonijeti svim tim ciljevima, uključujući sigurnosti hrane; podsjeća da 33 milijuna ljudi ([69]) unutar EU-a ne može priuštiti kvalitetan obrok svaki drugi dan; naglašava da cjenovna prihvatljivost i dostupnost hrane zahtijevaju odgovarajuće odgovore politike te da moraju ostati ključni čimbenik pri procjeni povećanja troškova proizvodnje, uključujući i one nastale uslijed promjene poljoprivrednih praksi; naglašava potrebu za potporom razvoja održivih prehrambenih MSP-ova u ruralnim područjima;

51. poziva Komisiju da uključi pitanja pomoći u hrani u strategiju „od polja do stola" jer mnogo Europljana trpi nestašicu hrane, posebno samohrane obitelji i učenici, a ta će brojka narasti zbog socijalnih i gospodarskih posljedica pandemije; prepoznaje jedinstvenu ulogu udruga za pomoć u hrani u cijeloj Europskoj uniji kojima treba pružiti bolju potporu jer sve je više ljudi kojima je potrebna pomoć; smatra da za jačanje otpornosti našeg prehrambenog sustava trebamo povećati povezanost između prehrambenih politika i poljoprivrednih politika na svim razinama, od lokalne do europske razine;

52. pozdravlja činjenicu da europski zeleni plan nastoji osigurati pristojne životne uvjete za ljude koji se bave poljoprivredom i ribarstvom te za njihove obitelji; podsjeća da socijalna dimenzija mora biti u potpunosti uključena u sve buduće inicijative strategije zajedno s gospodarskom i ekološkom dimenzijom; naglašava da je pandemija prouzročena bolešću COVID-19 razjasnila izazovne radne i životne uvjete te stoga naglašava važnost zaštite individualnih i kolektivnih radnih i socijalnih prava nadničara i radnika na poljoprivrednim gospodarstvima, uključujući sezonske i mobilne radnike zaposlene u cijelom lancu opskrbe hranom u EU-u; poziva na odgovarajuće radne i životne uvjete za sve radnike u tom sektoru, kolektivno pregovaranje i socijalnu zaštitu;

([69]) Eurostat, 2018.

srijeda, 20. listopada 2021.

53. potiče Komisiju i države članice da poljoprivredno zemljište, poljoprivredno znanje i iskustvo, lanac opskrbe hranom i njezine radnike smatraju strateškim dobrima za sigurnost i dobrobit svih Europljana te da osiguraju da uvjeti rada i socijalne zaštite diljem poljoprivredno-prehrambenog lanca opskrbe, uključujući pravinlu kontrolu nepoštenih praksi u to lancu, odgovaraju nacionalnim standardima i standardima EU-a za sve radnike;

54. naglašava važnost sezonskih radnika za dobro funkcioniranje lanca opskrbe i poziva na stroge mjere kako bi se tim radnicima osiguralo odgovarajuće radne i životne uvjete; potiče trgovce na malo da preuzmu odgovornost i poštuju kriterije socijalne, okolišne i gospodarske održivosti u svojim kupovnim praksama;

55. pozdravlja namjeru Komisije da predloži plan za izvanredne situacije za rješavanje prehrambenih kriza uzimajući u obzir iskustvo stečeno tijekom pandemije bolesti COVID-19 i uključivanjem usklađenih mjera kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta; smatra da se promicanjem projekata teritorijalne opskrbe hranom kojima se potiče razvoj kratkih krugova opskrbe hranom u državama članicama može pomoći u suočavanju s takvom krizom;

56. napominje da je pandemija bolesti COVID-19 istaknula važnost pouzdanog, održivog i otpornog prehrambenog sustava koji funkcionira u svim okolnostima i koji europskim potrošačima može pružiti dovoljnu količinu lokalnih prehrambenih proizvoda po pristupačnim cijenama; u tom pogledu naglašava da treba očuvati dobro funkcioniranje jedinstvenog tržišta, a posebno opskrbe prehrambenim proizvodima, uključujući tijekom zdravstvenih kriza; također naglašava da bi pandemiju trebalo promatrati kao priliku za izgradnju održivog i otpornog prehrambenog sustava, a ne kao izgovor za smanjenje ambicioznosti jer su pitanja održivosti i zdravlja međusobno povezana;

57. naglašava da je, djelomično zbog poremećaja u globalnim lancima proizvodnje i sve veće nestabilnosti cijena prouzročene pandemijom bolesti COVID-19, potrebno razvijati otvorenu stratešku autonomiju EU-a kako bi se osigurao pristup ključnim tržištima i smanjila ovisnost o uvozu ključnih dobara kao što su izvori bjelančevina biljnog podrijetla; ponovno ističe da se poljoprivredno-prehrambeni sustavi moraju prepoznati kao ključan aspekt otvorene strateške autonomije EU-a kako bi se osigurala dostupnost sigurne i kvalitetne hrane u dovoljnim količinama te kako bi se održala funkcionalnost i otpornost lanaca opskrbe hranom i trgovinskih tokova tijekom budućih kriza u skladu s člankom 2. stavkom 1. Pariškog sporazuma;

58. naglašava da poljoprivredno-prehrambeni sektor podržava ne samo poljoprivrednike, već i poduzeća na početku i na kraju proizvodnog lanca, te osigurava i stvara nova radna mjesta i okosnica je čitave prehrambene industrije; u tom pogledu naglašava da je očuvanje kulturnog krajobraza pokretačka snaga aktivnih ruralnih područja; naglašava važnost tradicionalne vještine izrade kod regionalne i lokalne proizvodnje hrane i bogatu kulturnu raznolikost koja iz toga proizlazi; podsjeća da bi se održavanje i prenošenje znanja o zanatskim vještinama u proizvodnji hrane trebalo također poduprijeti kao horizontalni dio strategije „od polja do stola”, na primjer njihovim boljim uključivanjem u participativne programe istraživanja i razvoja;

59. izražava razočaranje zbog toga što strategija „od polja do stola” nije dovoljno ambiciozna kad je riječ o doprinosu i potencijalu sektora ribarstva i akvakulture niti je taj sektor u njoj dovoljno istaknut; potiče Komisiju da posveti dužnu pozornost prirodi ribarstva i akvakulture u svim budućim zakonodavnim prijedlozima, strategijama ili smjernicama; naglašava potrebu za pristupom temeljenom na ekosustavu kako bi se riblje populacije dovelo na održive razine i obnovili morski i obalni ekosustavi, koji bi se također trebao usredotočiti na koristi i društvenu, gospodarsku i ekološku održivost sektora ribarstva i akvakulture;

60. naglašava da bi snažni i pouzdani pravni okviri za sektor ribarstva i akvakulture, uz dosljedno primjenjivanje načela opreza i usklađeni s ažuriranim strateškim smjernicama za održivi razvoj akvakulture EU-a trebali pružiti osnovu za održivo iskorištavanje potencijala u tom sektoru, kao i za bolje mjere zaštite i zdravlja životinja, uključujući smanjenu uporabu veterinarskih lijekova, kao i antibiotika, uz naknadno povećanje populacija riba i veću jasnoću u pogledu upotrebe prostora i dozvola u akvakulturi, što omogućava veću predvidljivost ulaganja bez potkopavanja zakonodavstva o zaštiti okoliša; ističe važnost transparentnog i participativnog mehanizma, u skladu s Direktivom 2014/89/EU o prostornom planiranju morskog područja, za ravnopravnu dodjelu prostora svim dionicima; naglašava potrebu da se u potpunosti poštuju zaštićena morska područja;

61. naglašava da su dobri mehanizmi sljedivosti, koji odgovaraju na zahtjeve potrošača pružajući informacije o tome gdje, kada, kako i koja je riba ulovljena ili uzgojena, uključujući podrijetlo i način označavanja proizvodnje te visoke standarde održivosti i dobrobiti životinja za sve proizvode koji se prodaju na tržištima EU-a, uključujući one koji se uvoze iz zemalja izvan EU-a, ključni za osiguravanje sigurnosti hrane, transparentnosti za potrošače, sektor i različite uprave, borbu protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova te za postizanje ciljeva zelenog plana i ciljeva održivog razvoja; u tu svrhu ističe važnost tehnologija koje su kibernetički sigurne u razvoju točnih digitalnih decentraliziranih sustava sljedivosti; poziva na koordiniran pristup kako bi se osigurala dosljednost između različitih inicijativa po tom pitanju, uključujući sve aktere u lancu vrijednosti; poziva na kotrolne mjere kako bi se osiguralo da svi uvezeni proizvodi ribarstva koji ulaze na tržište EU-a budu u skladu s međunarodno dogovorenim socijalnim standardima, poput onih utvrđenih konvencijom br. 188 Međunarodne organizacije rada o radu u ribarstvu i provedeni unutar EU-a Direktivom Vijeća (EU) 2017/159 ([70]), stavljanje proizvoda ribarstva na tržište EU-a koji su ulovljeni na plovilima koja ne poštuju minimalne društvene standarde;

62. podsjeća na ciljeve ZRP-a osiguravanja održivog iskorištavanja živih morskih bioloških resursa, obnavljanja i održavanja riblje populacije iznad razine biomase sposobne za proizvodnju najvećeg održivog prinosa, kao i osiguravanja isplativosti ribolovnih aktivnosti te pridonošenja opskrbi visokohranjivim namirnicama tržišta EU-a i smanjenja ovisnosti tržišta EU-a o uvozu hrane te naglašava potrebu za poboljšanjem praćenja, kontrole i provedbe ZRP-a, uključujući potpunu provedbu obveze iskrcavanja i uvođenja elektroničkog nadzora određenih plovila;

63. poziva Komisiju i države članice da nadograđuju postojeće održive prakse te da olakšaju, ohrabre i pruže odgovarajuću potporu za prijelaz na ribarstvo i akvakulturu s niskim učinkom i održivi razvoj sektora, uključujući malo priobalno ribarstvo, na primjer primjenom selektivnog ribolovnog alata, ekološki prihvatljive akvakulture, uključujući ekološku akvakulturu, te rješenja energetske učinkovitosti i povećanjem postotka nacionalnih kvota dodijeljenih malom priobalnom ribarstvu; naglašava potrebu za pružanjem potpore ribarima i dionicima u vrijednosnom lancu ribarstva, uključujući u najudaljenijim područjima, u prijelazu na više digitalne prakse kroz snažna ulaganja u osposobljavanje i osiguravanje financiranja digitalizacije i preobrazbu u „zelene" prakse i alate; ističe važnost Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA) u tom pogledu u promicanju razvoja održivog plavog gospodarstva i modernizaciji sektora ribarstva u skladu s ciljevima ZRP-a;

64. zahtijeva da Vijeće Europske unije proaktivno objavi sve dokumente povezane s donošenjem propisa o ukupnom dopuštenom ulovu (TAC), u skladu s preporukom Europskog ombudsmana u okviru predmeta 640/2019/FP;

65. naglašava potrebu za praćenjem i promicanjem odgovornog iskorištavanja ribolovnih resursa uz primjenu nulte tolerancije u borbi protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova u potpunosti koristeći instrumente koji su na raspolaganju EU-u u skladu s Uredbom o nezakonitom, neprijavljenom i nereguliranom ribolovu ([71]), uključujući korištenje „crvenih kartona" ako zemlja ne poštuje zahtjeve EU-a i jačanjem politike održivih sporazuma o ribarstvu sa zemljama izvan EU-a; naglašava da ti sporazumi moraju postati stvarno održivi i biti u skladu s najboljim raspoloživim znanstvenim savjetima i ne smiju ugroziti sektor malog ribarstva u zemljama izvan EU-a niti potkopati lokalnu sigurnost hrane;

66. potiče Komisiju i države članice da ispune pravno obvezujuće mjere na koje su se obvezale u okviru pomorskih područja mreže Natura 2000 te da usvoje cjelovit pristup morskom okolišu i počnu rješavati temeljne uzroke onečišćenja voda, uključujući morsko smeće i urbane i industrijske otpadne vode, čime bi se stalo na kraj praksama koje su štetne za morski okoliš i zdravlje ljudi i potaknulo ribare na održivo prikupljanje pomorskog otpada uz izbjegavanje dodatne potrošnje goriva i emisija, kao i prilova morskih životinja i riba te negativnog učinka na ekosustav, te provelo mjere za poboljšanje kvalitete vode i kontrole bolesti te ograničiti gustoću populacije u proizvodnji akvakulture s ciljem zdravlja ljudi i dobrobiti životinja;

([70]) Direktiva Vijeća (EU) 2017/159 od 19. prosinca 2016. o provedbi Sporazuma o provedbi Konvencije o radu u ribolovu iz 2007. Međunarodne organizacije rada sklopljenog 21. svibnja 2012. između Općeg udruženja poljoprivrednih zadruga u Europskoj uniji (COGECA), Europskog saveza transportnih radnika (ETF) i Udruženja nacionalnih organizacija ribolovnih poduzeća u Europskoj uniji (Europêche). (SL L 25, 31.1.2017., str. 12.).

([71]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1005/2008 od 29. rujna 2008. o uspostavi sustava Zajednice za sprečavanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, odvraćanje od njega i njegovo zaustavljanje. (SL L 286, 29.10.2008., str. 1.).

srijeda, 20. listopada 2021.

67. ističe vrijednost rada žena i muškaraca u sektorima ribarstva i akvakulture te važnu ulogu koju žene imaju u preradi, promicanju i marketingu ulovljene ribe; podsjeća na potencijal održive akvakulture i ribarstva za stvaranje zelenih radnih mjesta i smatra da bi se ekološki prijelaz prehrambenih sustava, uključujući ribarstvo, trebao odvijati na način koji osigurava pošten prihod i snažan položaj u cijelom lancu vrijednosti, te u tom smislu naglašava važnost aktivnog sudjelovanja organizacija proizvođača u sektoru ribarstva i akvakulture;

68. poziva Komisiju i države članice da podupiru i potiču razvoj održivijih ribolovnih tehnika i alata te metode hvatanja, iskrcaja, prijevoza i klanja ribe i morskih beskralježnjaka s većom dobrobiti, na temelju najbolje dostupne znanosti, kao poboljšanja standarda dobrobiti životinja za uzgojene ribe kako bi se smanjio stres i poboljšala kvaliteta ribe; naglašava da bi Unija trebala podržati i poticati ulaganja u takvu opremu, metode i poboljšanja;

69. naglašava doprinos ribolova na ribnjacima uz tradicionalne prakse gospodarenja za postizanje ciljeva strategije „od polja do stola” i povezane Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030.; naglašava da obrađena područja ribnjaka pružaju staništa rijetkim vrstama, pozitivno doprinose klimi i zalihama vode, služe za ponor hranjivih tvari i zadržavaju sedimente te doprinose održivoj proizvodnji regionalne hrane; poziva Komisiju i države članice da razmotre ribolov na ribnjacima u odgovarajućim mjerama i programima;

70. podsjeća na to da su primarni proizvođači u znatno nepovoljnijem položaju što se tiče prihoda u odnosu na druge subjekte u lancu opskrbe hranom i na ostatak gospodarstva; naglašava da je bitno ojačati položaj primarnih proizvođača u lancu opskrbe hranom, posebno u pogledu malih i srednjih proizvođača, kako bi im se omogućilo da obuhvate pošten udio održivo proizvedene hrane, uključujući putem poticanja suradnje i kolektivnih aktivnosti, uz korištenje mogućnosti predviđenih zajedničkim tržišnim organizacijama za poljoprivredne proizvode, proizvode ribarstva i akvakulture, uključujući prilagodbu pravila tržišnog natjecanja;

71. naglašava da je osiguravanje stabilnog i poštenog prihoda za primarne proizvođače ključno za omogućavanje prijelaza prehrambenog sustava prema većoj održivosti i kružnijoj poljoprivredi, u borbi protiv nepoštenih trgovačkih praksi te u upravljanju rizicima i krizama; poziva da se primarnim proizvođačima širom EU-a pruži podrška u tom prijelazu, uključujući prihvaćanjem novih tehnologija i povećanjem učinkovitosti u smislu poljoprivrednih sustava, gospodarenja otpadom i opskrbe ulaznim materijalima i ambalaže; naglašava da bi proizvođačke cijene trebale pokriti troškove proizvodnje i odražavati društvenu, gospodarsku i ekološku održivost, a time i biti u skladu s ciljevima europskog zelenog plana;

72. smatra da bi se trebali poticati sporazumi o lancu opskrbe kako bi se zajamčila pravedna raspodjela vrijednosti poljoprivrednicima te kako bi se u isto vrijeme zajamčila veća transparentnost i sljedivost opskrbnog lanca u cjelini uz poticanje rasta zapošljavanja mladih u tom sektoru;

73. pozdravlja cilj skraćivanja lanaca opskrbe; međutim, naglašava stvarnost otočnih država članica i otočnih teritorija koji su odvojeni od kontinentalne Europe i suočavaju se s izolacijom i ovisnošću o uvozu potrebnih proizvoda kao što su žitarice za stočnu hranu, što treba poštovati pri provedbi mjera kako bi se smanjila ovisnost o prijevoza na velikim udaljenostima i drugih mjera kojima će se skratiti lanci opskrbe; naglašava da bi sigurnost opskrbe hranom tih odvojenih područja bila ugrožena bez prijevoza određenih prehrambenih proizvoda na velikim udaljenostima;

74. napominje da se očekivanja građana razvijaju i potiču značajne promjene na prehrambenom tržištu, što rezultira rastućom potražnjom za lokalno proizvedenom hranom; naglašava važnost lokalno proizvedene hrane te mogućnosti koje nudi našim poljoprivrednicima i značajne pozitivne doprinose našem okolišu; stoga potiče Komisiju i države članice da aktivno promiču razvoj lokalnih prehrambenih strategija uz inicijative kratkog lanca opskrbe;

75. prepoznaje važnost svježe ekološke hrane koja se konzumira lokalno, a koja je blagotvorna za zdravlje potrošača i okoliš; ističe veliki potencijal u promicanju suradnje lokalnih primarnih proizvođača i pružatelja turističkih usluga koji bi mogao povećati potrošnju lokalno uzgojene i svježe hrane; poziva na mjere potpore radi promicanja takve suradnje;

76. poziva na promicanje mjera kojima se omogućuje prerada sirovina što je bliže moguće mjestu podrijetla, čime se znatno smanjuje ugljični otisak i osigurava bolja sljedivost prehrambenih proizvoda;

77. naglašava da, iako novi održivi poslovni modeli nude ogromne mogućnosti za MSP-ove, nekoliko inicijativa predviđenih strategijom moglo bi dovesti do stvaranja značajne birokracije; pozdravlja predanost Komisije pridržavanju alata za bolju regulativu, procijeni učinaka na MSP-ove, kao i poduzimanju mjere za promicanje održivih i kružnih poslovnih modela posebno za MSP-ove, kako bi se fond InvestEU koristio za olakšavanje pristupa financiranju za MSP-ove i nuđenju prilagođenih rješenja koja će MSP-ovima pomoći da razviju nove vještine i poslovne modele; potiče Komisiju i države članice da smanje administrativno opterećenje za male i srednje sudionike u prehrambenom lancu mjerama kao što su usklađivanje postupaka registracije i učinkovitije dobivanje dozvola i odobrenja, a također osiguravanjem odgovarajućeg osoblja za odgovarajuća regulatorna tijela kako bi mali proizvođači hrane svoje proizvode što brže i jednostavnije plasirali na tržište;

78. smatra da je dodijeljeni proračun za postizanje ciljeva zelenog plana EU-a i mehanizma za pravednu tranziciju nedovoljan da bi se na socijalno održiv način suočio s posljedicama očekivane transformacije; poziva da mehanizam za pravednu tranziciju također obuhvati i poljoprivredne regije koje bi mogle biti pod nepovoljnim utjecajem i naglašava potrebu da se osigura pravilno sudjelovanje socijalnih partnera u definiranju i provedbi budućih inicijativa strategije; podsjeća da će prijelaz na taj sustav zahtijevati značajna ulaganja i da se ne može postići bez suradnje i potpore europskih poljoprivrednika;

79. potiče Komisiju da temeljito provede Direktivu (EU) 2019/633 o nepoštenim trgovinskim praksama i da pažljivo prati njezin prijenos u nacionalno pravo; poziva Komisiju da pojača napore za jačanje položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom i iznese konkretne prijedloge u skladu sa strategijom;

80. ponavlja da je dvojna kvaliteta prehrambenih proizvoda neprihvatljiva i da se ona mora u potpunosti suzbiti kako bi se izbjegla diskriminacija i zavaravanje potrošača u EU-u; smatra, stoga, da strategija „od polja do stola” mora sadržavati odredbe za sprečavanje dvostrukih standarda kvalitete hrane te u tu svrhu poziva Komisiju da pomno prati stanje na tržištu i po potrebi predloži ciljano zakonodavstvo; osim toga, ističe važnost uloge organizacija potrošača u utvrđivanju tih zavaravajućih praksi;

81. podsjeća Komisiju na potrebu da na temelju Kodeksa ponašanja EU-a o odgovornim poslovnim i tržišnim praksama izradi okvir za praćenje prehrambenog sektora i sektora maloprodaje te omogući zakonodavne mjere u slučaju nedovoljnog napretka u integraciji gospodarske, okolišne i društvene održivosti i razmatranja dobrobiti životinja u korporativne strategije te da na taj način promiče i nagrađuje napore održivih poljoprivrednih proizvođača, istovremeno povećavajući dostupnost i cjenovnu pristupačnost zdravih i održivih prehrambenih mogućnosti te smanjujući ukupni ekološki otisak prehrambenog sustava i društvene troškove nezdrave prehrane;

82. ustraje na potrebi da se Kodeks ponašanja EU-a za prehrambene i maloprodajne subjekte usmjeri na obveze bitne za oblikovanje zdravih i održivih prehrambenih okruženja i koje su specifične, mjerljive i vremenski ograničene te mogu riješiti dvostruke standarde u poljoprivredno-prehrambene prakse i usredotočene su na ključne operacije uključenih subjekata;

83. ističe važnost zaustavljanja i rješavanja konsolidacije i koncentracije u sektoru maloprodaje prehrambenih proizvoda kako bi se osigurale pravedne cijene poljoprivrednicima i pristojni uvjeti rada za radnike; inzistira na potrebi da akteri uzlazno u lancu uzmu u obzir troškove poljoprivredne proizvodnje i da se poštene cijene primjenjuju na sve karike u opskrbnom lancu; podsjeća na važnost povećanja otpornosti poljoprivrednika na tržištu dobivanjem veće vrijednosti iz prehrambenog lanca poticanjem njihovog sudjelovanja, na primjer u proizvođačkim organizacijama ili zadrugama;

84. poziva na nediskriminirajuća poboljšanja politike promicanja EU-a za poljoprivredne i prehrambene proizvode, kao i školske programe EU-a i inicijativu europski zdravi školski ručkovi; vjeruje da bi ta poboljšanja trebala ojačati visokokvalitetnu europsku poljoprivrednu proizvodnju i pridonijeti održivoj proizvodnji i potrošnji u skladu s tom strategijom, europskim zelenim planom i ciljevima održivog razvoja; smatra da bi se ta poboljšanja trebala usredotočiti na obrazovne poruke temeljene na dostupnim znanstvenim podacima, na oznake kvalitete EU-a kao što su oznaka EU-a za organske proizvode i zemljopisne oznake, na kratke, lokalne i regionalne opskrbne lance, na zdravu prehranu i stilove života te na promicanje veće potrošnje voća i povrća kao dijela raznovrsne i uravnotežene prehrane te smanjenja unosa šećera, soli i masti s ciljem smanjenja stope pretilosti;

srijeda, 20. listopada 2021.

85. nadalje naglašava u kontekstu programa EU-a za promicanje ističe važnost ekologizacije okoliša, i u zatvorenom i na otvorenom te prirodnog rješenja za problem utjecaja klimatskih promjena i onečišćenja zraka, kao i zdravog životnog okruženja i dobrobiti ljudi;

86. naglašava potrebu za poticanjem europskih informativnih kampanja o umjerenoj konzumaciji vina, istovremeno uspijevajući promicati kvalitetne proizvode; smatra da bi u borbi protiv zlouporabe konzumacije učinkovite bile samo široke informativne i obrazovne kampanje i podsjeća da je umjerena konzumacija vina dio mediteranske prehrane;

87. prepoznaje ulogu sustava kvalitete EU-a i oznake zemljopisnog podrijetla u EU-u, kao što su zaštićena oznaka izvornosti, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla, oznaka zemljopisnog podrijetla za alkoholna pića i aromatizirana vina i oznaka zajamčeni tradicionalni specijalitet, koji su izvrsni primjeri kako EU postavlja standarde kvalitete u poljoprivredi; pozdravlja reviziju politike EU-a o oznaci zemljopisnog podrijetla kako bi se omogućilo da zaštićene zemljopisne oznake ili oznake podrijetla dodatno pridonesu gospodarskoj, društvenoj i okolišnoj održivosti europskih regija, od čega će proizvođači, potrošači i društvo u cjelini imati koristi proizvodnjom visokokvalitetnih proizvoda koji stvaraju snažnu poveznicu s regijama; naglašava potrebu za poboljšanjem prepoznavanja njihove autentičnosti među potrošačima koji nisu uvijek u mogućnosti razlikovati europske zemljopisne oznake od drugih proizvoda bez oznake; također smatra potrebnim smanjiti administrativno opterećenje za male proizvođače koji se žele pridružiti tim sustavima kvalitete i ojačati zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla radi sprječavanja zlouporabe ili oponašanja na međunarodnoj razini; ponavlja njihovu važnu ulogu u trgovini između EU-a i partnerskih zemalja;

88. ističe priznanje sadržano u strategiji da većina prehrane Europljana nije u skladu s preporukama za zdravu prehranu te da je potreban pomak u obrascima potrošnje za čitavo stanovništvo prema zdravijoj hrani, prehrani i načinu života, uključujući povećanu potrošnju održivo i regionalno proizvedene biljne hrane i hrane na biljnoj osnovi, poput svježeg voća i povrća, cjelovitih žitarica i mahunarki, te za rješavanje prekomjerne konzumacije mesa i proizvoda koji su velikim dijelom prerađeni, kao i proizvoda s visokim udjelom šećera, soli i masti, što će također pridonijeti zaštiti okoliša i dobrobiti životinja te osigurati otpornije gospodarstvo; naglašava da bi znanstveno utemeljene preporuke za održivu i zdravu prehranu na razini EU-a, uključujući jasne ciljeve, za održivu, zdravu i uravnoteženiju prehranu, uzimajući u obzir kulturnu i regionalnu raznolikost europske hrane i prehrane, kao i potrebe potrošača, pomogle i ohrabrile potrošače, a državama članicama pomogle u njihovim naporima da integriraju elemente održivosti u nacionalne savjete o prehrani; poziva Komisiju da razvije takve preporuke i posebne mjere za učinkovito promicanje zdrave, održive i uravnoteženije prehrane;

89. pozdravlja činjenicu da strategija točno prepoznaje ulogu i utjecaj prehrambenog okruženja na oblikovanje obrazaca potrošnje te potrebu da se potrošačima olakša izbor zdrave i održive prehrane; potiče Komisiju i države članice da zauzmu sustavniji pristup utemeljen na dokazima kako bi se olakšalo stvaranje zdravog, održivog i poštenog prehrambenog okruženja umjesto da se oslanjaju samo na kodeks ponašanja; ponavlja da je važno promicati zdravu, uravnoteženiju i održivu prehranu poboljšanjem prehrambenog okruženja, podizanjem razine osviještenosti potrošača o posljedicama obrazaca potrošnje, uključujući putem digitalnih kanala, i pružanjem informacija o vrstama prehrane koje su bolje za ljudsko zdravlje i ostavljaju manji ugljični otisak i otisak na okoliš, kao što su proizvodi iz kratkih lokalnih i regionalnih lanaca opskrbe, koje bi trebalo upotpuniti nizom mjera kako bi proizvodnja hrane prema zadanim postavkama postala održivija;

90. poziva na sveobuhvatan i komplementaran niz mjera, uključujući regulatorne mjere i kampanje podizanja svijesti potrošača za smanjenje opterećenja koje prekomjerna konzumacija prerađene hrane kao i drugih proizvoda s visokim udjelom soli, šećera i masti uzrokuje za javno zdravlje; poziva velike proizvođače i trgovce na malo hrane da brzo i ozbiljno preoblikuju onu prerađenu hranu koja nije obuhvaćena sustavima kvalitete EU-a kojima se mogu postići poboljšanja u pogledu zdravijeg sastava, te pozdravlja namjeru Komisije da pokrene inicijative za poticanje tog preoblikovanja, uključujući postavljanjem najviših dopušteni razina šećera, masti i soli u određenoj prerađenoj hrani i potiče Komisiju da pomno prati napredak u preoblikovanju; naglašava da bi se takvim preoblikovanjem također trebalo nastojati umanjiti zdravstvene rizike koje predstavljaju sredstva za poboljšanje hrane, ostaci pesticida i štetne kemikalije; poziva na posvećivanje posebne pozornosti hrani za djecu i drugim namirnicama posebne namjene kako bi se postigao učinkovit regulatorni pristup na razini cijelog EU-a u rješavanju problema izloženosti djece i adolescenata oglašavanju i marketingu prerađene hrane s visokim udjelom masti, šećera i soli na radiodifuzijskim i digitalnim medijima;

91. smatra da je daljnji razvoj i održive inovacije u području biljnih bjelančevina i alternativnih izvora bjelančevina u EU-u, kao što su insekti i alge, način za učinkovito pristupanje rješavanju mnogih okolišnih i klimatskih izazova s kojima se suočava poljoprivreda EU-a, kao i za sprečavanje krčenja šuma, gubitka bioraznolikosti i propadanje ekosustava u zemljama izvan EU-a, a tako i za smanjenje trenutačne ovisnosti Europe u pogledu opskrbe biljnim bjelančevinama; poziva Komisiju da nadopuni svoje izvješće o razvoju biljnih bjelančevina u Europskoj uniji (COM(2018)0757) i predstavi strategiju tranzicije bjelančevina EU-a koja obuhvaća potražnju i ponudu kako bi podržala i potaknula održivu proizvodnju proteinskih kultura, uključujući lokalne zalihe hrane za životinje i proizvodnju hrane, povećavajući samodostatnost EU-a i smanjujući globalne utjecaje na okoliš i klimu; naglašava važnost smanjenja ovisnosti o uvozu proteinskih kultura iz inozemstva;

92. podsjeća na svoj poziv da proširi procjenu generičkog rizika EU-a na cijelo zakonodavstvo kako bi se spriječila izloženost potrošača opasnim tvarima u hrani;

93. podsjeća da prehrambeni profili, čija provedba znatno kasni, ostanu primjereni i neophodni da bi se ispunili ciljevi Uredbe (EZ) br. 1924/2006 o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama ([72]); pozdravlja najavu zakonodavnog prijedloga za utvrđivanje prehrambenih profila; ističe da se za mnoge prehrambene proizvode, uključujući neke koji su usmjereni prema djeci, i dalje koriste zdravstvene i prehrambene tvrdnje iako imaju visoke razine hranjivih tvari koje izazivaju zabrinutost; naglašava da se mora razviti snažan skup prehrambenih profila kako bi se zabranila uporaba prehrambenih i zdravstvenih tvrdnji o dobrobiti hrane s visokim udjelom masti, šećera i/ili soli; poziva da se posebna pažnja posveti hrani za djecu i drugoj hrani za posebne namjene;

94. prepoznaje da su međunarodna tijela za javno zdravstvo, kao što je Svjetska zdravstvena organizacija, prepoznale oznake hranjive vrijednosti na prednjoj strani pakiranja kao ključni alat koji potrošačima pomaže da donesu zdravije i uravnoteženije odluke u vezi izbora hrane utemeljene na informacijama; naglašava da bi sustav označavanja hranjivih tvari na pakiranju, koji je u skladu s prehrambenim smjernicama i nadopunjuje ih, trebao pomoći potrošačima u odabiru zdravije hrane pružajući im razumljive informacije o hrani koju konzumiraju; poziva Komisiju da osigura da se obavezna i usklađena prehrambena oznaka EU-a na prednjoj strani pakiranja razvije na temelju čvrstih, neovisnih znanstvenih dokaza i pokazanog razumijevanja potrošača, s otvorenim pristupom za sve tržišne subjekte, uključujući male i srednje subjekte, uzimajući u obzir uzeti u obzir dodatno opterećenje subjekata u hrani i sindikata; nadalje naglašava da bi, radi lakše usporedbe među proizvodima, trebao uključivati element tumačenja za pružanje transparentnih, usporedivih i usklađenih informacija o proizvodu te se temeljiti na jedinstvenim referentnim iznosima; poziva Komisiju da na odgovarajući način uzme u obzir posebna obilježja proizvoda s jednim sastojkom i proizvoda prema europskim sustavima kvalitete (zaštićena oznaka izvornosti, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla, oznaka zemljopisnog podrijetla itd.), a osobito nepromjenjivost njihovog sastava, naglašavajući pritom da se sva razmatranja u vezi s mogućim izuzećima trebaju temeljiti na znanstvenim zaključcima; poziva na uspostavu digitalnog sustava za pružanje dodatnih dobrovoljnih informacija za poljoprivredno-prehrambene proizvode („EU4healthyfood”), i predlaže da bi se informacije mogle pružiti na digitalni način putem QR koda te bi ih potrošač jednostavno mogao saznati;

95. napominje da zdravi proizvodi, uključujući hranu, mogu sadržavati prirodne ili sintetičke sastojke koji imaju različit utjecaj na okoliš i zdravlje potrošača; poziva na uvođenje obveznih sustava označivanja zdravih proizvoda, koji navode je li neki sastojak sintetičkog podrijetla ako je dobiven kemijskom sintezom, posebno u slučajevima kada postoje prirodni ekvivalenti;

96. poziva Komisiju da ocijeni promjene u ponašanju potrošača, primjerice pri kupovini prehrambenih proizvoda na internetu;

97. pozdravlja inicijativu Komisije čiji je cilj poboljšanje označivanja podrijetla i razmatranje njegovog širenja na širi spektar proizvoda; ponavlja svoj poziv na obvezno označavanje podrijetla; naglašava da bi to trebalo biti sveobuhvatno i usklađeno te obuhvaćati sve prehrambene proizvode te obuhvaćati ugostiteljske objekte, restorane i maloprodaju te biti u potpunosti provjerljivo i sljedivo, a da se pritom ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta; naglašava da je potrebno revidirati uredbu o informiranju o hrani ([73]) s naglaskom na mlijeku i mesu kao sastojcima; poziva Komisiju da ispravi postojeću praksu prema kojoj se proizvodi čiji primarni sastojci nisu iz lokalnih ili regionalnih izvora mogu stavljati na tržište kao takvi ako je podrijetlo tih ne-lokalnih primarnih sastojaka navedeno malim slovima te da podrijetlo

([72]) SL L 404, 30.12.2006, str. 9.
([73]) Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani. (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.).

primarnih sastojaka bude vidljivije potrošačima; poziva Komisiju da predloži zakonodavne izmjene za pravila o označavanju meda koje će rezultirati boljim informiranjem potrošača te da podrži pčelarski sektor EU-a pojačavanjem uvoznih inspekcija kako bi se spriječio uvoz patvorenog meda, naglašavajući pritom da se sve oznake o podrijetlu moraju učinkovito primjenjivati u borbi protiv prijevara s hranom;

98. pozdravlja namjeru Komisije da stvori održiv okvir za označavanje hrane i poziva Komisiju da definira metodologiju i odredi koje bi dimenzije održivosti bile obuhvaćene te da istodobno osigura da se novi sustav ne kosi s postojećim okolišnim okvirima, poput znaka za zaštitu okoliša ili ekološke oznake EU-a; naglašava da se trenutno koriste mnoge nepotkrijepljene, pa čak i zavaravajuće ekološke tvrdnje i metode oglašavanja te poziva Komisiju da uvede regulatorni okvir kojim će se uspostaviti jasan, brz i učinkovit postupak prethodnog odobrenja za sve tvrdnje i oznake o održivosti; naglašava da bi takav okvir zaštitio potrošače od neistinitih tvrdnji o održivosti, uz istodobno osiguravanje da tvrtke koje istinski teže ekološki prihvatljivijem poslovanju budu nagrađene za svoj trud; naglašava da javna inspekcijska tijela moraju provjeravati sve oznake dopuštene na prehrambenim proizvodima;

99. naglašava da se na proizvodima životinjskog podrijetla moraju stavljati oznake, koje bi se trebale temeljiti na utvrđivanju načina proizvodnje kao i pokazateljima dobrobiti životinja, te sadržavati mjesto rođenja, uzgoja i klanja životinje, te naglašava da se ti zahtjevi trebaju proširiti na prerađene proizvode kako bi se povećala transparentnost, pomoglo potrošačima u boljem odabiru i pridonijelo dobrobiti životinja; naglašava da bi se trebala bolje podržati proizvodnja i prihvaćanje na tržištu bjelančevina biljnog podrijetla, te nadalje poziva da se bez daljnjeg odlaganja dovrši već davno potrebno usklađivanje zahtjeva u pogledu označavanja vegetarijanske i veganske hrane;

100. ponovno potvrđuje svoje uvjerenje da mjere politike za povećanje održivosti prehrambenog sustava ne bi trebale ovisiti samo o prebacivanju odgovornosti za kupnju održivih proizvoda na potrošače jer to nije učinkovito, jer je izbor potrošača važan čimbenik za prihvaćanje održivo proizvedene i zdravije prehrane; naglašava važnost dobrog obrazovanja o prehrani i okolišu, kao i dostupnost lako razumljivih relevantnih informacija u tom pogledu; naglašava da bi se označavanje održivosti trebalo temeljiti na znanstveno usklađenim kriterijima održivosti, trebalo bi uključivati inspekcije koju provode javna nadzorna tijela kad god je to moguće, te nove zakonodavne mjere prema potrebi; međutim napominje da samo certificiranje i označavanje trećih strana nije učinkovito, ali mogu biti komplementarni alati u osiguranju prijelaza na održive proizvodnje i potrošnje; priznaje da je povećanje transparentnosti metodama poput označavanja važan element koji može pomoći potrošačima u donošenju održivijih odluka o kupnji, što je važno za postizanje prijelaza na održiviji, regionalni i zdravi prehrambeni sustav;

101. ističe da cijene hrane moraju slati pravu poruku potrošačima; smatra da su stvarne cijene hrane, koje odražavaju i stvarne troškove proizvodnje za poljoprivrednike kao i za okoliš i društvo, najučinkovitiji način da se dugoročno postignu održivi i pravični prehrambeni sustavi; stoga pozdravlja cilj strategije da prehrambenu industriju usmjeri prema praksama koje zdravi i održivi izbor čine lakim, pristupačnim i cjenovno prihvatljivim za potrošače; podržava omogućavanje veće fleksibilnosti državama članicama u razlikovanju stopa PDV-a na hranu s različitim učincima na zdravlje i okoliš te im omogućuje da odaberu nultu stopu PDV-a za zdrave i održive prehrambene proizvode, poput voća i povrća, što se već primjenjuje u nekim državama članicama, ali trenutno nije moguće za sve ([74]), te višu stopu PDV-a na nezdravu hranu i hranu koja ima veliki učinak na okoliš; podsjeća da se izdaci kućanstava za prehrambene proizvode značajno razlikuju u državama članicama EU-a i da se potrošačima u svim državama članicama mora osigurati pristupačna cijena, uz istovremeno osiguravanje poštenog prihoda primarnim proizvođačima za njihove održive i zdrave proizvode te povećavanje transparentnosti i svijesti potrošača o troškovima i dobiti povezanima u svakom stadiju lanca opskrbe hranom; poziva Komisiju da pokrene studiju kojom će se u gospodarskom pogledu kvantificirati ekološki i društveni troškovi, uključujući zdravstvene troškove, koji su povezani s proizvodnjom i potrošnjom prehrambenih proizvoda koji se najviše konzumiraju na tržištu EU-a;

([74]) „U svrhu potpore srednjoročne evaluacije akcijskog plana EU-a za pretilost djece. Studija pretilosti djece." (Supporting the mid-term evaluation of the EU action plan on childhood obesity, The childhood obesity study.) Konzorcij EPHORT: Jolanda Boer, Jeanine Driesenaar, Anneke Blokstra, Francy Vennemann, Nikolai Pushkarev, Johan Hansen. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7e0320dc-ee18-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en

102. poziva na reviziju zakonodavstva o javnoj nabavi s ciljem uvođenja ili jačanja minimalnih obveznih kriterija za vrtiće i škole, druge javne ustanove i privatne tvrtke koje pružaju javne usluge kako bi se potaknulo: održivu proizvodnju hrane, uključujući tradicionalnu i tipičnu hranu sa zemljopisnim oznakama; potrošnju lokalnih i, kada je moguće, sezonskih proizvoda; kratke lance opskrbe uključujući izravnu prodaju; više norme za dobrobit životinja; i smanjenje otpada od hrane i ambalaže u skladu s načelima kružnog gospodarstva; poziva na promicanje zdravije i uravnotežene prehrane i prehrambenih obrazaca stvaranjem prehrambenog okruženja koje potrošačima olakšava donošenje zdravih, informiranih i održivih odabira; poziva Komisiju da dalje razvije alate za praćenje i izvješćivanje o održivoj nabavi hrane;

103. pozdravlja činjenicu da se Komisija obvezala revidirati propis EU-a o materijalima koji dolaze u dodir s hranom, ali žali što do sada nije bilo usklađenih mjera i predlaže Komisiji da iznese datum objave prijedloga; inzistira na potrebi sveobuhvatne, usklađene uredbe o svim materijalima koji dolaze u dodir s hranom, uključujući one materijale i onečišćenja koja još nisu obuhvaćena na razini EU-a, inzistira na tome da se to treba temeljiti na načelu opreza, načelu „bez podataka nema tržišta”, sveobuhvatnoj procjeni sigurnosti temeljenoj na najnovijim znanstvenim podacima i znanstvenom radu Europske agencije za kemikalije (ECHA) i EFSA-e te naglašava da su učinkovita provedba i pružanje poboljšanih informacija ključni za potrošače; ponavlja svoj poziv da se revidira zakonodavstvo o materijalima koji dolaze u dodir s hranom u skladu s Uredbom o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH), kao i uredbama o razvrstavanju, označivanju i pakiranju te da se bez odlaganja uključe posebne odredbe za zamjenu endokrinih disruptora i drugih opasnih kemikalija u svim materijalima koji dolaze u dodir s hranom, a pritom ne utječu na ulogu pakiranja u očuvanju sigurnosti ili kvalitete hrane; pozdravlja namjeru Komisije da uspostavi pravila za sigurno recikliranje svih plastičnih materijala u materijale koji dolaze u dodir s hranom, osim PET-a; istodobno naglašava da se na kemijski neobrađene materijale i reciklirane materijale trebaju primijeniti jednaki sigurnosni zahtjevi te da odgovorni akteri u opskrbnim lancima i krajnji potrošači moraju imati lak pristup podacima o identitetu i sigurnosti kemikalija u materijalima koji dolaze u dodir s hranom;

104. naglašava da bacanje i gubitak hrane imaju ogromne posljedice za okoliš, pogoršavaju klimatske promjene i predstavljaju rasipanje ograničenih resursa kao što su zemlja, energija i voda te gubitak prihoda za poljoprivrednike; ponavlja svoj poziv da se poduzmu mjere potrebne za postizanje cilja smanjenja rasipanja hrane u Uniji za 30 % do 2025. i za 50 % do 2030. godine u odnosu na referentne razine iz 2014.; naglašava da su za to potrebni obvezujući ciljevi u svakoj fazi opskrbnog lanca, uključujući primarnu proizvodnju, pret-maloprodaju i maloprodaju; poziva sve države članice da uspostave i provedu programe za sprječavanje otpada od hrane koji potpuno integriraju načela kružnog gospodarstva i uključuju promicanje kratkih lanaca opskrbe hranom koji smanjuju rizik stvaranja otpada od hrane; naglašava da ciljevi ZPP-a uključuju sprječavanje otpada od hrane, naglašava da bi trebalo poticati djelovanje za suzbijanje otpada od hrane nastalog na razini primarne proizvodnje i u ranim fazama lanca opskrbe, uključujući hranu koja još nije ubrana; naglašava važnost osiguravanja zdravlja životinja, između ostalog kao načina za izbjegavanje gubitaka hrane i otpada od hrane na izvoru, te naglašava da je oporaba otpada od hrane na biljnoj osnovi za hranu za životinje održivo rješenje kada se otpad od hrane ne može spriječiti; naglašava važnost podizanja svijesti javnosti i davanja smjernica o tome kako izbjeći otpad od hrane radi promicanja dugoročnih promjena u ponašanju potrošača; poziva Komisiju da utvrdi sve potencijalne prepreke koje ometaju brže smanjenje otpada i poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuće financiranje istraživanja, inovacija, angažmana dionika i kampanja informiranja i obrazovanja stvaranjem nacionalnih fondova otpada od hrane s ciljem uklanjanja otpada;

105. naglašava da bi, u skladu s hijerarhijom otpada, pažnja trebala biti usredotočena na sprječavanje otpada od hrane; pozdravlja prijedlog revizije u svrhu pojašnjenja postojećih pravila EU-a o datumima na oznakama kako bi se spriječilo i smanjilo rasipanje i gubitak hrane; naglašava da se svaka promjena pravila o označivanju datuma treba temeljiti na znanosti i poboljšati način na koji svi akteri u prehrambenom lancu, uključujući ugostiteljski sektor, upotrebljavaju, izražavaju i predočuju oznake datuma i njihovu jasnoću za potrošače, posebno oznake „upotrijebiti do” i „najbolje upotrijebiti do”, bez istovremenog ugrožavanja sigurnosti i kvalitete hrane; naglašava da bi usklađeno označivanje datuma pomoglo u borbi protiv otpada od hrane; poziva na popratnu reviziju pravila o raspodjeli prehrambenih proizvoda, s ciljem utvrđivanja i uklanjanja potencijalnih zapreka smanjenju rasipanja, povećanja učinkovitosti i jačanja tržišnog natjecanja i inovacija;

106. naglašava važnost borbe protiv prijevara s hranom i krivotvorenja u prehrambenom sektoru koje zavaravaju potrošače i narušavaju tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, naglašava potrebu za hitnim rješavanjem složenog pitanja prijevara s hranom, točnije uključujući pogrešno označavanje, zamjenu, razrjeđivanje, dodavanje, uklanjanje ili zamjenu

sastojaka jeftinijim ili nekvalitetnim zamjenama, neodobrene kemijske obrade ili postupke i krivotvorenu dokumentaciju, te posvećivanja posebne pozornosti krivotvorenju i nezakonitoj trgovini oznakama zemljopisnog podrijetla; ističe važnost uvođenja učinkovitih kazni koje bi trebale odgovarati kaznenom djelu u slučajevima namjerne prijevare s hranom i poziva države članice da to načelo na odgovarajući način odražavaju u nacionalnom zakonodavstvu, u skladu s Uredbom o službenim kontrolama ([75]); poziva Komisiju da razvije europske snage protiv prijevara s hranom kako bi se poboljšala koordinacija između različitih relevantnih nacionalnih agencija s ciljem osiguranja provedbe prehrambenih standarda EU-a na jedinstvenom tržištu EU-a kao i u vezi s našim uvozom;

107. potiče Komisiju da prati i provodi kontinuiranu dodjelu odgovarajućih sredstava za službene kontrole hrane kako bi se osiguralo da se provodi dovoljan broj kontrola radi provjere usklađenosti sa zahtjevima za hranu i hranu za životinje te potiče Komisiju i države članice da pojačaju carinske provjere s ciljem osiguranja sukladnosti s proizvodnim standardima EU-a, između ostalog o sigurnosti hrane, otpornosti na antimikrobna sredstva, dobrobiti životinja i sredstvima za zaštitu bilja, kao i radi izbjegavanja ulaska štetnika biljaka i životinja u EU; poziva države članice da strogo i dosljedno provode odredbe o sljedivosti proizvoda iz Uredbe o općim propisima o hrani ([76]) u cijelom prehrambenom lancu; ističe da bi u slučajevima incidenata koji uključuju rizike za javno zdravlje i sigurnost, javna tijela trebala u potpunosti, pravilno i odmah obavijestiti javnost o potencijalnim rizicima koje predstavljaju dotični prehrambeni proizvodi u skladu s Uredbom o općim propisima o hrani;

Omogućavanje tranzicije

108. naglašava važnost financiranja EU-a za istraživanje i inovacije, osobito za mala i srednja poduzeća i male vlasnike, kao ključne pokretače u ubrzanju prijelaza na održiviji, produktivniji, raznolik, lokalni, zdravi i uključivi europski prehrambeni sustav; potiče poljoprivredno-prehrambeni sektor da u tom pogledu aktivno koristi namijenjena mu sredstva u programu Horizon Europe; podjednako naglašava potrebu za olakšavanjem ulaganja potrebnih za poticanje održive prakse te kružnog gospodarstva i biogospodarstva;

109. ističe da uvođenje novih tehnologija i tehnika pametne poljoprivrede, uključujući digitalizaciju, zaštićene sustave uzgoja, može biti korisno za poboljšanje učinkovitosti, upotrebe resursa, ekološke održivosti i da može osigurati pozitivne gospodarske koristi poljoprivredne proizvodnje; potvrđuje da inovacije moraju ostati u skladu s obnavljanjem i promicanjem tradicionalnih praksi i znanja, posebno onih prilagođenih agro-klimatskim značajkama svakog područja;

110. naglašava važnost provedbe različitih praksi integriranog suzbijanja štetočina i pružanja neovisnih savjetodavnih usluga na poljoprivrednim gospodarstvima kako bi se osigurao širi i uključivi prijenos znanja za poljoprivredni sektor; smatra da bi se tome pomoglo uspostavom sustava za prikupljanje i širenje održivih praksi te nadogradnjom na postojeće specijalizirane sustave osposobljavanja poljoprivrednika u državama članicama, bez uvođenja dodatnih administrativnih opterećenja za poljoprivrednike u državama članicama; poziva države članice da posvete dovoljan dio svojih sredstava za savjetodavne usluge na poljoprivrednim gospodarstvima uslugama i tehničkoj pomoći u vezi s održivim praksama koje doprinose ciljevima strategije; vjeruje da bi, s obzirom na njihovo stečeno znanje i iskustvo, doprinos malih primarnih proizvođača također imao važnu ulogu u postizanju stvarnih rezultata na razini pojedinačnih poljoprivrednih gospodarstava;

111. naglašava važnost visokih učilišta u poticanju i promicanju inovacija i istraživanja, kao i u pružanju savjetodavnih usluga o najboljim održivim praksama; prepoznaje ulogu sveučilišta u razvoju i tranziciji poljoprivredno-prehrambenog sektora u regijama s različitim značajkama, uključujući najudaljenije regije; pozdravlja namjeru u okviru strategije da se pruži potpora malim i srednjim poduzećima prerađivačima hrane i malim trgovcima i subjektima koji pružaju prehrambene usluge kako bi im se omogućilo da razviju nove vještine pazeći pritom da im se ne nametne dodatna administrativna opterećenja; naglašava stratešku važnost pristupa zajedništva putem organizacija proizvođača i zadruga za okupljanje poljoprivrednika u postizanju njihovih ciljeva;

([75]) Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

([76]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

112. naglašava višestruke moguće sinergije poljoprivrede i europske svemirske politike kako bi se zajamčio stvarni oporavak kvalitete tla, hrane i izazova povezanih s okolišem, klimom i demografskim promjenama; potiče sudjelovanje svih država članica u znanstvenim i istraživačkim programima te poziva Komisiju da poduzme mjere kako bi se osigurao jednaki napredak u svim državama članicama;

113. podsjeća na potrebu za promicanjem učinkovitih sustava znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS), omogućujući poljoprivrednom sektoru da postane održiviji ubrzanjem inovacija i poticanjem bliske suradnje između svih zainteresiranih dionika, poput poljoprivrednika, istraživača, savjetnika, stručnjaka i nevladinih organizacija, pomoću uključivog osposobljavanja i cjeloživotnog učenja visoke kvalitete te ubrzanjem prijenosa znanja, uključujući i provedbu integriranih poljoprivrednih tehnika, poput integriranog suzbijanja štetočina za svaku kulturu;

114. poziva države članice da prilikom izrade i provedbe svojih nacionalnih strateških planova ZPP-a u potpunosti iskoriste mogućnosti koje pruža AKIS; podsjeća, osim toga, na potrebu za sustavom podataka o održivosti poljoprivrednih gospodarstava s namjenama postavljanja referentnih vrijednosti za uspješnost poljoprivrednih gospodarstava, dokumentiranja uvođenja održivih poljoprivrednih praksi i radi omogućavanja precizne i prilagođene primjene novih pristupa proizvodnji na razini poljoprivrednih gospodarstava, uključujući kroz obradu prikupljenih podataka i omogućavanje jednostavnog pristupa relevantnim informacijama, posebice o najboljim praksama, za poljoprivrednike i zainteresirane dionike; ističe da su podaci o poljoprivredi i poljoprivrednom zemljištu od javnog interesa, ali da je potrebno zaštititi pristup i nadzor poljoprivrednika nad vlastitim podacima o poljoprivrednim gospodarstvima;

115. naglašava važnost sveobuhvatnog pristupa brzim širokopojasnim vezama kako bi se olakšalo usvajanje digitalnih poljoprivrednih tehnologija na razini poljoprivrednih gospodarstava i naglašava važnost pružanja potpore poljoprivrednicima u učinkovitom korištenju takvih inovativnih rješenja uz očuvanje njihove gospodarske održivosti; uviđa da su organizacije poljoprivrednika korisni partneri u razvoju usluga posredovanja u području informiranja i inovacija; ističe važnost programa Obzor Europa za postizanje ciljeva istraživanja i inovacija u području zdravlja tla i hrane koje ima potencijal privlačenja sljedeće generacije poljoprivrednom sektoru;

116. ističe temeljnu ulogu neovisnih poljoprivrednih savjetodavnih sustava u širenju inovacija i znanja, poticanju razmjene iskustava i promicanju praktičnih demonstracija i posebno poziva države članice da poljoprivrednicima pruže sveobuhvatne savjete o usvajanju održivijih proizvodnih sustava; potiče Komisiju i države članice da aktivno podupiru inicijative s pristupom odozdo prema gore koje približavaju poljoprivrednike i građane radeći na lokalnoj razini i ugrađujući lokalno znanje kako bi se bolje prilagodili posebnim stvarnim situacijama na terenu; naglašava važnost promicanja osposobljavanja mladih poljoprivrednika i poduzetnika u održivom uzgoju i prehrambenim sustavima;

117. poziva, uz poljoprivredne savjetodavne sustave, na uspostavu i promicanje platformi s više dionika koje povećavaju suradnju i mobiliziraju razmjenu znanja i tehnologije u cijelom poljoprivrednom i prehrambenom lancu kako bi se pomoglo u širenju inovacija i razvoju sustava poljoprivredne proizvodnje; usto ističe važnost proširenja te mogućnosti na sve sudionike u opskrbnom lancu i bez nametanja bilo kakvog dodatnog administrativnog opterećenja;

118. ističe ključnu ulogu koju će mladi poljoprivrednici imati u ostvarenju prijelaza na održivu poljoprivredu i u postizanju ciljeva strategije; naglašava da je ekološka tranzicija našeg prehrambenog sustava prilika da se doprinese krajoliku koji odiše životom; naglašava da bi ZPP trebao pružiti bolju potporu mladim i novim poljoprivrednicima u smislu prihoda, generacijske obnove, osposobljavanja, zapošljavanja mladih, poduzetništva i digitalizacije, osobito u rubnim i vrlo rijetko naseljenim područjima, kako bi se stvorio prostor za uključivanje i zadržavanje mladih ljudi u poljoprivredi, s obzirom na to da će oni vjerojatno biti prvi usvojitelji novih i održivijih poljoprivrednih metoda;

119. ističe da mladi poljoprivrednici i potencijalni novi sudionici nailaze na poteškoće pri kupnji ili zakupu zemlje i naglašava potrebu da se mladim poljoprivrednicima olakša put za ulazak u sektor; naglašava da se mora osigurati da takva strategija nema negativan učinak na dostupnost i cijenu zemljišta, što bi moglo dovesti do povećanih špekulacija i dodatnih poteškoća za mlade u pogledu pristupa zemljištu;

120. napominje da koncentracija poljoprivrednog zemljišta, kao i otimanje zemljišta u EU-u, u nekim slučajevima potaknuta politikama na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj razini i razini EU-a, može stvoriti poteškoće mladim poljoprivrednicima i novim sudionicima koji traže zemljište na kojem će se uspostaviti poljoprivredno gospodarstvo; poziva Komisiju i države članice, kao i regionalne i lokalne uprave, da prekinu takvu praksu kako bi podržale mlade poljoprivrednike i olakšale njihov ulazak u poljoprivredu;

srijeda, 20. listopada 2021.

121. nadalje smatra da je ta strategija prilika za poboljšanje izgleda žena na selu i ističe ključnu ulogu koju žene imaju pružajući poduzetnicama poticajno okruženje, uključujući pravna i politička razmatranja, što dovodi do boljeg pristupa informacijama, znanju i vještinama, kao i olakšavanja pristupa financijskim sredstvima, što dovodi do otvaranja više radnih mjesta u ruralnim područjima;

Promicanje općesvjetskog prijelaza

122. podsjeća na globalnu odgovornost europskih prehrambenih sustava i njihovu ključnu ulogu u postavljanju globalnih standarda sigurnosti hrane, socijalne zaštite, zaštite okoliša i dobrobiti životinja; potvrđuje svoju predanost provedbi načela usklađenosti razvojnih politika; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da svi prehrambeni proizvodi i hrana za životinje koji se uvoze u EU u potpunosti poštuju relevantno zakonodavstvo i visoke standarde Unije i da pruže razvojnu pomoć kako bi podržali primarne proizvođače iz zemalja u razvoju u ispunjavanju tih standarda; pozdravlja namjeru Komisije da uzme u obzir utjecaj zahtijevanih uvoznih toleranci na okoliš; smatra da treba rješavati pitanja emisija iz hrane za životinje i povezanih korištenja zemljišta i promjene korištenja zemljišta;

123. poziva Komisiju i države članice da zadrže cjeloviti pristup jer provedba određenih ciljeva strategije „od polja do stola” u EU-u ne smije dovesti do preseljenja dijelova poljoprivredne proizvodnje u druge regije s nižim standardima nego u Europi;

124. podsjeća da pristup tržištu EU-a i njegovih 450 milijuna potrošača našim trgovinskim partnerima daje snažan poticaj za poboljšanje njihove održivosti, kao i njihovih standarda proizvodnje i rada; vjeruje da je uspjeh zelenog plana usko povezan s našom trgovinskom politikom;

125. pozdravlja činjenicu da se Komisija obvezala promicati postupno ukidanje pesticida koji više nisu odobreni u EU-u na svjetskoj razini i osigurati da se opasni pesticidi čija je upotreba zabranjena u EU-u, skladu s relevantnim zakonodavstvom, ne izvoze izvan Unije i potiče Komisiju da što prije predstavi svoje prijedloge u tu svrhu; smatra da bi EU trebao podržati zemlje u razvoju kako bi im pomogao u smanjenju neoprezne uporabe pesticida i promicati druge metode zaštite biljnih i ribarskih resursa; naglašava da strategija ne smije davati prednost uvozu proizvoda zemalja koje nisu članice EU-a s većim utjecajem na okoliš i klimu; stoga ističe da je nužno da poljoprivredno-prehrambeni proizvodi iz zemalja koje nisu članice EU-a podliježu istim zahtjevima, uključujući nultu toleranciju ostataka tvari koje zadovoljavaju granične vrijednosti;

126. ističe potrebu za sigurnom i cjenovno prihvatljivom hranom za globalno stanovništvo od oko 10 milijardi do 2050. u kontekstu brzog rasta stanovništva, klimatskih promjena, oskudice prirodnih resursa i promjenjivih obrazaca potrošnje; poziva Komisiju da ojača globalnu dimenziju strategije kako bi se osiguralo pravo na primjerenu hranu i provede UN-ovu Izjavu o pravima seljaka i drugih ljudi koji rade u ruralnim područjima i naglašava da bi politike EU-a o poštenim, održivim i otpornim prehrambenim sustavima trebale izričito rješavati nejednakost spolova; potiče Komisiju da pruži potporu zemljama u razvoju da zaštite svoje industrije u povojima, promiču sigurnost hrane, podržavaju ublažavanje klimatskih promjena u poljoprivredi i udovoljavaju standardima održivosti EU-a i međunarodnim standardima održivosti za izvoz svojih poljoprivrednih proizvoda;

127. naglašava da EU mora zagovarati ljudska prava i pravo na hranu kao središnje načelo i prioritet prehrambenih sustava i kao temeljni alat za pretvorbu prehrambenih sustava i osiguravanje prava najviše marginaliziranih osoba na pristup hranjivoj hrani i za provedbu deklaracije UN-a o pravima seljaka i ostalih osoba koje rade u ruralnim područjima;

128. naglašava da bi trebalo zabraniti uvoz životinjskih proizvoda iz zemalja izvan EU-a, osim ako standardi uzgoja životinja u tim zemljama nisu usklađeni sa standardima EU-a;

129. sa zabrinutošću primjećuje da nekoliko revizija koje je proveo GU Sante, kao i detaljne istrage nevladinih organizacija, navode da nije osigurana puna sljedivost živih konja iz Argentine namijenjenih tržištu Europske unije, što uključuje rizike sigurnosti hrane, te da je dobrobit životinja ugrožena; poziva Komisiju da obustavi uvoz konjskog mesa iz zemalja u kojima se ne poštuju važeći zahtjevi EU-a koji se odnose na sljedivost i dobrobit životinja;

130. podsjeća da se strukturni pokusi na životinjama koji nisu neophodni ne bi trebali događati u prehrambenom lancu jer Direktiva 2010/63/EU propisuje zamjenu i smanjenje upotrebe životinja u postupcima; poziva Komisiju i države članice da zaustave uvoz i domaću proizvodnju seruma koji sadrže hormon PMSG („Pregnant Mare Serum Gonadotropin”) koji se ekstrahira iz krvi trudnih konja koji su sustavno impregnirani i izloženi vađenju krvi, što uključuje zdravstvena i socijalna pitanja;

131. poziva Komisiju da hitno predstavi prijedlog pravnog okvira EU-a koji se temelji na obveznoj horizontalnoj dužnoj pažnji u cijelom opskrbnom lancu za tvrtke iz EU-a i strane tvrtke koje posluju na jedinstvenom tržištu, čime se osiguravaju održivi lanci opskrbe i ulaganja bez štetnih učinaka na okoliš, uključujući krčenje šuma, degradaciju šuma, pretvorba i propadanje ekosustava i nepovoljnih učinaka na ljudska prava i upravljanje, s ciljem promicanja dobrog upravljanja i povećanje sljedivosti i odgovornosti u globalnim lancima opskrbe;

132. konstatira da je unutarnje tržište EU-a najveći svjetski uvoznik i izvoznik poljoprivredno-prehrambenih proizvoda; uvjeren je da bi EU trebao iskoristiti svoj položaj velikog globalnog igrača i postaviti referentno mjerilo i izravne međunarodne standarde za održive prehrambene sustave koji se temelje na poštovanju ljudskih i radničkih prava, poštenom tržišnom natjecanju, načelu predostrožnosti, zaštiti okoliša i dobrobiti životinja u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije (WTO); smatra da bi zaštita standarda u tim područjima trebala biti sastavni dio svih poglavlja trgovinskih sporazuma i da bi se multilateralnom i regulatornom suradnjom moglo dodatno doprinijeti ostvarenju ciljeva strategije „od polja do stola”;

133. poziva Komisiju da ojača trgovinske aspekte strategije „od polja do stola” kako bi osigurala usklađenost zajedničke trgovinske politike, akcijskog plana za carinsku uniju te zajedničke poljoprivredne i ribarstvene politike s ciljevima strategije „od polja do stola”, strategije EU-a za biološku raznolikost do 2030. i ostalih s njima povezanih politika EU-a, te kako bi se ti ciljevi postupno ostvarivali izgradnjom učinkovitih zelenih saveza u svim relevantnim bilateralnim, regionalnim i multilateralnim forumima, uključujući sastanak na vrhu UN-a o prehrambenim sustavima 2021., kao i ambicioznom revizijom trgovinske politike, što će se postići uspostavom namjenskog okvira za održive poljoprivredno-prehrambene sustave i proizvode za buduće trgovinske sporazume, posebno klauzulama o nesmanjivanju postignute razine zaštite, boljim funkcioniranjem zaštitnih klauzula i ukidanjem uvoza proizvoda koji prekoračuju najveće dopuštene količine rezidua za sredstva za zaštitu bilja koje vrijede u EU-u u skladu s pravilima WTO-a; poziva Komisiju na promicanje bolje koordinacije svih javnih i privatnih dionika kako bi se ti ciljevi ostvarili; smatra da bi EU trebao ponovno potvrditi mandat Odbora za svjetsku sigurnost opskrbe hranom kao međunarodne platforme politike za sigurnost opskrbe hranom i prehranu;

134. pozdravlja ambiciju iz strategije „od polja do stola” da se osigura uključivanje provedivih poglavlja o trgovini i održivom razvoju u sve trgovinske sporazume EU-a kao način da se zajamči usklađenost predloženih većih regulatornih ambicija s trgovinskom politikom EU-a i da se zajamči njihovo poštivanje od strane zemalja izvan EU-a koje su s EU-om potpisale trgovinske sporazume; ističe da je važno jačati provedivost poglavljâ o trgovini i održivom razvoju u trgovinskim sporazumima, među ostalim, kao krajnje rješenje, primjenom mehanizama za rješavanje sporova temeljenih na sankcijama, s ciljem promicanja globalnog pristupa klimi i biološkoj raznolikosti, poticanja održivije poljoprivredno-prehrambene proizvodnje, zaustavljanja globalnog krčenja šuma i podizanja radnih standarda u skladu s osam glavnih konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO); predlaže da bi u poglavljima o trgovini i održivom razvoju također trebalo uzeti u obzir istovjetne standarde proizvodnje poput dobrobiti životinja, sljedivosti, otpornosti na antimikrobna sredstva i upotrebe sredstava za zaštitu bilja, koje bi trebala sustavno certificirati neovisna tijela koja provode reviziju i certifikaciju u svim fazama proizvodnje i distribucije, a isto bi tako trebalo uzeti u obzir i planove s etapama koji podliježu ex post evaluacijama; potiče Komisiju da pruži potporu zemljama u razvoju s ciljem promicanja sigurnosti opskrbe hranom i pružanja pomoći u usklađivanju s europskim standardima za održive poljoprivredno-prehrambene sustave; očekuje od glavnog službenika za nadzor provedbe trgovinskih pravila Komisije da obavi svoju zadaću u cijelosti i zajamči ispravnu primjenu dotičnih sporazuma rješavanjem poremećaja na tržištu, jačanjem provedbe poglavlja o trgovini i održivom razvoju te sudjelovanjem u konstruktivnom dijalogu s vladama i dionicima;

135. poziva EU da pomogne zemljama u razvoju da donesu odgovarajuće nacionalno zakonodavstvo s ciljem zaštite ugroženih genetskih resursa za hranu i poljoprivredu, uz jamčenje da će ih lokalne zajednice, autohtoni narodi, muškarci i žene kontinuirano koristiti i njima upravljati, te osiguravanje poštenog i pravednog dijeljenja koristi od njihove upotrebe;

136. prima na znanje studiju Komisije o kumulativnom gospodarskom učinku trgovinskih sporazuma EU-a na poljoprivredu, koja pokazuje da se i u konzervativnom i u ambicioznom scenariju očekuje da će trgovinski sporazumi EU-a generirati ukupnu pozitivnu trgovinsku bilancu u poljoprivredno-prehrambenom sektoru i veću vrijednost do 2030., što pokazuje da trgovinski sporazumi EU-a imaju pozitivan učinak na poljoprivredni sektor EU-a;

srijeda, 20. listopada 2021.

137. naglašava da se sporazum između EU-a i Mercosura ne može ratificirati u postojećem stanju, jer, *inter alia*, ne osigurava zaštitu biološke raznolikosti, posebno u Amazoniji, niti donosi jamstva u pogledu poljoprivrednih standarda;

138. napominje da se u poglavljima o trgovini i održivom razvoju ne rješavaju potencijalni negativni učinci trgovinskih sporazuma na prenamjenu zemljišta, krčenje šuma ili klimatske promjene; smatra da bi se europski i međunarodni standardi u pogledu okoliša, sigurnosti i dobrobiti životinja te socijalni standardi trebali sveobuhvatno primjenjivati na sva poglavlja trgovinskih sporazuma kako bi se onemogućilo ugrožavanje tih standarda bilo kojim drugim trgovinskim odredbama;

139. ističe da bi trgovinskim sporazumima trebalo osigurati aktivno sudjelovanje uključenih strana u promicanju načela održivog razvoja, kao i usklađenost međunarodnih standarda s ambicijama EU-a u području okoliša i klime; nadalje smatra da bi tim sporazumima trebalo uzeti u obzir obvezujuću narav usklađenosti s Pariškim sporazumom kako bi se zajamčila globalna tranzicija na održive prehrambene sustave;

140. ističe da su poljoprivreda i ribarstvo ključni za razvoj održive gospodarske aktivnosti u najudaljenijim regijama te naglašava doprinos i dodanu vrijednost tih sektora u pogledu sigurnosti opskrbe hranom i zadovoljavanja javne potražnje za dostatnim, sigurnim i visokokvalitetnim proizvodima; poziva na to da se strukturna poljoprivredna i trgovinska ograničenja najudaljenijih regija iz članka 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije sustavno uzmu u obzir tijekom provedbe strategije „od polja do stola” i naknadnih zakonodavnih prijedloga kako bi se tim regijama omogućilo natjecanje u ravnopravnim uvjetima i kako bi se osigurala dostupnost održivih alternativnih rješenja za poljoprivredno-prehrambene sektore u slučaju da su njihova sredstva za proizvodnju i trgovinski tokovi ograničeni;

141. pozdravlja novu inicijativu o klimi i trgovini predloženu u okviru WTO-a; naglašava da je važno iskoristiti taj okvir za razvoj sveobuhvatnog i održivog poljoprivredno-prehrambenog sustava temeljenog na zajedničkim i ambicioznim standardima proizvodnje; potiče Komisiju da se proaktivno angažira u okviru WTO-a na omogućivanju ekološke tranzicije, osiguravanju usklađenosti trgovinske politike s ciljevima održivog razvoja, nastavku pregovora o transparentnim zalihama kojima se osigurava sigurnost opskrbe hranom i posebno na sprečavanju situacija u kojima poljoprivredno-prehrambeni proizvodi postaju varijabla prilagodbe ili kolateralna žrtva trgovinskih sukoba, te da istovremeno nastavi razvijati ambicioznu i održivu trgovinsku politiku usklađenu s pravilima WTO-a;

142. pozdravlja pozivanje na relevantne UN-ove procese u strategiji „od polja do stola”; ističe potrebu da EU podrži Odbor za svjetsku sigurnost opskrbe hranom i njegov mehanizam civilnog društva kao najvažniju multilateralnu političku platformu o prehrambenim sustavima; poziva Komisiju da na svim relevantnim međunarodnim forumima, uključujući sastanak na vrhu UN-a o prehrambenim sustavima 2021., promiče globalni prijelaz prema održivim prehrambenim sustavima i prehrambenoj sigurnosti;

143. naglašava koliko je važno dijeliti moderne tehnologije i stručnost sa zemljama u razvoju i osposobljavati lokalne i europske poljoprivrednike kako bi im pomogli u primjeni inovativnih poljoprivrednih praksi, jer je poljoprivredni sektor presudan za sigurnost hrane i zapošljavanje u tim regijama;

o

o o

144. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.